

Til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
 Fra Frode Igland
 Dato 15. desember 2025
 Referanse 2510184-1
 Sak Høringsmerknad til forslag om endring av forskrift om radioamatørlisens av 5. november 2009 nr. 1340

Undertegnede er norsk radioamatør og har også en Amateur Extra-lisens i USA. Jeg har gått gjennom det fremlagte forslaget til endringer i radioamatørforskriften og det tilhørende høringsbrevet av 24.11.2025. Jeg har en rekke kommentarer som vil bli gjennomgått nedenfor.

Innhold

1.	Endringsforslagets bakgrunn	4
2.	Manglende kvalitetssikring	4
3.	Høringsbrevet status som «forarbeid» og tolkningsgrunnlag ved senere klager og tvister ..	5
4.	Forskriftsforslagets forhold til utredningsinstruksen	5
5.	Begynnerlisens - Høringsbrevet punkt 2 og 3.1.....	5
5.1.	Tilfredsstiller begynnerlisensen en CEPT Entry Level License iht. ECC 89?	5
5.2.	«Begynnerlisens» vs. «begrenset lisens» – Høringsbrevet punkt 3.1 andre avsnitt)	6
5.3.	Effektgrense på utstyr for begynnerlisens – Forskriftsforslaget § 10	6
5.4.	Samme overskrift bør ha samme innhold	7
5.5.	Forslag til endringer knyttet til effekt for begynnerlisens.....	7
5.6.	Krav til CE-merking av utstyr og byggesett for begynnerlisens.....	7
6.	Fjernoperasjon – Høringsbrevet punkt 3.2 og forslaget § 8	8
6.1.	Hvorfor mangler enhver henvisning til CEPT Rekommandasjon T/R61-01?	8
6.2.	Fysisk betjening	8
6.3.	Fjernbetjening av stasjoner på Svalbard, Bjørnøya, Jan Mayen, Bouvetøya, Peter Is øy og norske områder i Antarktis «kan bli et problem».....	9
6.4.	Fjernbetjening kan «gi inntrykk av» at radioamatører fysisk befinner seg på de ovennevnte stedene	10
6.4.1.	Det er kallesignalet, ikke operatørens oppholdssted, som «gir inntrykk av» hvor radioamatørstasjonen befinner seg	11
6.5.	Fjernbetjening av stasjoner på de ovennevnte steder gjøre at radioamatører får «uberettiget høy poengsum i ... konkurranser»	12
6.5.1.	Tidsavgrensede konkurranser	12
6.5.1.1.	Konkurransekomiteer.....	12
6.5.1.2.	Konkurransesaktiviteten	12
6.5.1.3.	Poeng og resultatlister	12

6.5.1.4. Lokalisering av stasjoner og operatør, internasjonal praksis.....	13
6.5.1.5. Spredte operatører.....	13
6.5.1.6. Detaljert kategori- og klasseinndeling	13
6.5.1.7. Andre forhold som påvirker resultatene	13
6.5.1.8. Praktiske og administrative hindre for fjernbetjente stasjoner	14
6.5.1.9. Særskilt om Svalbard	14
6.5.1.10. Sjelden aktivert => ikke bra for konkurranseresultat	14
6.5.1.11. Den reelle muligheten for fjernbetjening	15
6.5.2. Diplomer, særlig DX Century Club	15
6.5.3. «samsvar med nasjonale og internasjonale retningslinjer utarbeidet av radioamatørenes interesseorganisasjoner» – Forskriftsforslaget § 7 fjerde ledd.	16
6.6. Noen radioamatører kan «ta betalt for at andre kan bruke deres stasjoner til fjernbetjening fra disse stedene»	16
6.7. Noen radioamatører «kan sette opp faste stasjoner» på disse stedene «hvor brukere må betale for å benytte dem»	16
6.8. «All bruk av radiofrekvenser for radioamatørvirksomhet skal skje på ikke-kommersiell basis». Denne «bestemmelsen fanger opp det å ta seg betalt, men er ikke tilstrekkelig for å hindre misbruk».....	17
6.8.1. «ta seg betalt» vs. «ikke-kommersiell basis»	17
6.8.2. ITUs definisjon av amatørradio og «without pecuniary interest».....	17
6.8.3. «without pecuniary interest» har «alltid» vært der.....	17
6.8.4. Radioamatørforskriften 1973 – 2025.....	18
6.8.4.1. 1973-forskriften	18
6.8.4.2. 1984-forskriften	18
6.8.4.3. 1987-forskriften	19
6.8.4.4. 1995-forskriften	19
6.8.4.5. 2001-forskriften	19
6.8.4.6. 2009-forskriften	19
6.8.4.7. 2012-forskriften	20
6.8.4.8. 2018-forskriften	21
6.8.4.9. 2025-forslaget	22
6.8.5. Nkoms forståelse av «ikke-kommersiell basis».....	22
6.8.9. Andre lands forståelse av «without pecuniary interest» eller «ikke-kommersiell basis»	24
6.8.10. IARUs «Ethics and Operational Procedures for the Radio Amateur”	24
6.8.11. Konkret forslag til presisering av «ikke kommersielt grunnlag».....	25
6.9. Forbud mot fjernbetjening vil «bidra til å sikre rettferdighet og integritet i radioamatørvirksomheten»	25

6.9.1.	Radioamatørene og deres organisasjoner ivaretar selv «rettferdighet og integritet» ...	26
6.10.	Forbud mot fjernbetjening vil bidra til å «forhindre at noen utnytter systemet for personlig gevinst»	26
6.11.	Konkurranser og diplomer er opprettet for å stimulere til økt aktivitet blant radioamatører.....	27
6.12.	Forslag til regler for fjernbetjening av radioamatørstasjon	28
7.	«ikke kommersielt grunnlag» skal tolkes noe videre enn i dets vanlige språklige betydning» - Høringsbrevet punkt 6	28
8.	Retningslinjer for gjennomføring av lisensprøve og kallesignal for gruppe, skoler, foreninger, mm. – Forskriftsforslaget § 4	29
9.	Vesentlige effektendringer i området 1240 – 1300 MHz uten at det overhodet er kommentert i høringsbrevet – Forskriftsforslaget § 5a	30
10.	Oppgi kallesignal med «passende korte intervaller»- Høringsbrevet punkt 6, Forskriftsforslaget § 7	30
11.	Blindsending - Forskriftsforslaget § 7.....	31
11.1.	Hva er «blindsending»?.....	31
11.2.	Konsekvenser av et forbud mot blindsending	31
12.	Benevnelse på lisensklassene – Forskriftsforslaget § 4.....	32
13.	Avsluttende kommentar	32

1. Endringsforslagets bakgrunn

I høringsbrevet punkt 2. opplyses det at «Bakgrunn for revisjonen er å forenkle regelverket og tydeliggjøre de rettslige rammene for utøvelse av radioamatørvirksomhet». Det vil framgå nedenfor at det foreliggende høringsbrevet og endringsforslaget dessverre må sies å mislykkes med sine formål om forenkling og tydeliggjøring.

Det sies videre at «Nkom har sett behovet for å innta ... regulering av fjernbetjening av radioamatørstasjoner via internett». Det er vanskelig å forstå hvor og hvordan Nkom har sett dette behovet. Det har ikke vært mulig å identifisere et eneste innspill i Nkoms offentlig tilgjengelige postliste som tar opp noen form for behov for innskrenkninger angående fjernbetjening av radioamatørstasjon. Eventuelle eksterne forslag om dette må således enten ha kommet via telefonisk henvendelse og dermed uten dokumentasjon og følgelig uten mulighet for etterprøving eller korleksjon av grunnlaget før forslag/informasjonen blir lagt til grunn for inngripende tiltak som forskriftsendring. Alternativt er et slikt behov identifisert av Nkom på egen hånd uten innhenting av erfaringer, kunnskap og forståelse fra relevante amatørradiomiljøer, herunder NRRL. Begge deler er svært uheldig.

I høringsbrevet punkt 2. heter det videre at «Nkom har registrert en økende interesse for bruk av fjernbetjening av radioamatørstasjon via internett. Denne bruken øker i omfang og brukerne finner stadig nye «bruksområder» for fjernbetjening av radioamatørstasjoner. Det er ønskelig å ha et regelverk å vise til for å regulere denne typen bruk».

Det fremgår ikke hvilke «nye 'bruksområder'» det er snakk om og heller ikke hvorfor det er ønskelig med et regelverk for å regulere fjernbetjening. Ved å sette «bruksområder» i hermetegn og omtale det som «denne type bruk» signaliseres det at disse «bruksområdene» er av tvilsom karakter samtidig som det kaster mistanke på dem som driver fjernbetjening om at de driver med ting i gråsonen av regelverk og kanskje også over streken. Dette kunne Nkom spart seg, noe som nok også ville skjedd om saken og høringsbrevet hadde vært bedre kvalitetssikret før utsendelse. Nkom kunne enkelt unngått dette ved å presist beskrive de påståtte «nye 'bruksområder'» og hvorfor det finnes et behov for forbud. Da kunne høringsinstansene og publikum hatt noe konkret å kommentere. De antatte årsakene vil bli gjennomgått i de nedenstående kommentarene.

2. Manglende kvalitetssikring

Som det framgår allerede i den ovenstående innledningen, må det med skuffelse konstateres at høringsbrevet og endringsforslaget bærer tydelig preg av å ha kommet til under stort hastverk eller arbeidspress og at det ikke har vært underlagt en forsvarlig kvalitetssikring før utsendelse. Når høringsbrevet avsluttes med at det er «ekspedert uten underskrift», kan det dessverre også se ut som det er ekspedert uten gjennomlesing og kvalitetssikring av innhold og sammenheng.

Dessverre synes det også være basert på manglende kunnskap om og forståelse for moderne amatørradio, samt at det kan se ut som Nkom har latt seg bruke eller kan være brukt som verktøy av enkelte grupperinger innen amatørradio. Dette vil bli gjennomgått i de nedenstående merknader.

Åpenbart manglende tekst og trykkfeil i forskriftsforslaget og høringsbrevet er ikke kommentert herfra, da disse forventes identifisert av avsenders etterfølgende korrektur.

3. Høringsbrevet status som «forarbeid» og tolkningsgrunnlag ved senere klager og tvister

Fra Nkoms side er det blitt muntlig opplyst at høringsbrevet ikke vektlegges som tolkningsgrunnlag i ettertid. Dette må bero på en uriktig forståelse av norsk rett. Et høringsbrev inngår i «forarbeidene» til en forskrift og i særdeleshet i et tilfelle som her, der det ikke foreligger forutgående utredning eller annen informasjon som begrunner forskriftsendringen. Høringsbrevet vil inngå i tolkningsgrunnlaget som legges til grunn ved senere pålegg, reaksjoner, klager eller tvister med utgangspunkt i radioamatørforskriften. Selv om et høringsbrev normalt ikke har noen sterk eller fremtredende status som tolkningsgrunnlag, er det likevel svært bekymringsfullt at det foreliggende kvalitetssvake høringsbrevet overhodet skal ha noen status eller på noen måte skal kunne legges til grunn for senere fortolkning ved tvister og klager. I fravær av annet tolkningsgrunnlag vil dette høringsbrevet kunne få en status det ikke fortjener.

- ⇒ Nkom anmodes derfor om å trekke tilbake høringsbrevet og sende ut et nytt høringsbrev basert på et gjennomarbeidet og kvalitetssikret faktagrunnlag og kunnskap og forståelse for moderne amatørradio.

4. Forskriftsforslagets forhold til utredningsinstruksen

Høringsbrevet innledes med henvisninger bl.a. til utredningsinstruksen kapittel 5 som gjelder EØS- og Schengen-saker. Jeg er ikke kjent med de finere detaljer i hva som anses som EØS-saker, men antar at det her har å gjøre med forskriftsforslagets § 10 Krav til utstyr.

I tillegg til nevnte kapittel 5 vil jeg imidlertid også henlede oppmerksomheten på utredningsinstruksens øvrige kapitler. Jeg har ikke noe dypere kjennskap til utredningsinstruksen rolle og status, men den synes å tilsi at en forskriftsendring (§ 4-1 og for øvrig omtalt i kapittel 4) skal ha et beslutningsgrunnlag basert på en utredning med krav til innhold som beskrevet i kapittel 2 og sendes på høring med normalt tre måneder høringsfrist (§ 3-3) og ikke mindre enn seks uker, det dobbelte av den høringsfristen i foreliggende sak.

Det kan synes som foreliggende sak ikke tilfredsstillende utredningsinstruksens krav.

5. Begynnerlisens - Høringsbrevet punkt 2 og 3.1

5.1. Tilfredsstillende begynnerlisensen en CEPT Entry Level License iht. ECC 89?

Jeg hilser begynnerlisensen velkommen. Det er imidlertid uklart hva denne lisensen omfatter. Høringsbrevet punkt 2 tredje avsnitt opplyser at «Nkom ønsker som utgangspunkt å følge internasjonal harmonisering gjennom CEPT. ECC report 89 beskriver en slik begynnerlisens og er et utgangspunkt for dette arbeidet.». Deretter sies det imidlertid ingenting om den hvordan den foreslåtte begynnerlisensen forholder seg til verken CEPT eller ECC 89. Dersom Nkom ønsker «å følge internasjonal harmonisering gjennom CEPT» er det uklart hvorfor dette utgangspunktet ikke følges for begynnerlisensen, og høringsbrevet tilbyr ingen forklaring på dette avviket fra Nkoms utgangspunkt. Dette burde vært forklart.

Forskriftsforslaget § 4 omtaler begynnerlisensen som «(nasjonal)». Det er imidlertid fortsatt uklart om den foreslåtte begynnerlisensen tilsvarende eller tilfredsstillende kravene til en CEPT Entry Level License iht. ECC 89, eller om det er ren særnorsk begynnerlisens med krav som enten

overskrider eller ikke tilfredsstiller ECC 89. Det er en mangel ved høringsbrevet at dette ikke klargjøres.

Dette blir ytterligere uklart ved at forskriften, men ikke høringsbrevet av uklare årsaker, beskriver den fulle lisensen som «Full lisens (HAREC Class A)» i § 4 og § 6, altså med en direkte henvisning til CEPTs felles lisenskrav i jurisdiksjoner som har sluttet seg til CEPTs rekommendasjon T/R 61-02. Det framgår ikke av høringsbrevet hvorfor begynnerlisensen ikke harmoniseres mot CEPTs lisenskrav for Entry Level License i ECC 89.

5.2. «Begynnerlisens» vs. «begrenset lisens» – Høringsbrevet punkt 3.1 andre avsnitt)

Høringsbrevets punkt 3.1 andre avsnitt omtaler «innehaver av begrenset lisens». Dette innfører et tredje lisensbegrep som ikke omtales ytterligere, som er egnet til å skape forvirring og som burde vært fanget opp i kvalitetssikringen. Siden begynnerlisens er begrenset i forhold til «Full lisens» antas det at det her menes «innehaver av begynnerlisens».

5.3. Effektgrense på utstyr for begynnerlisens – Forskriftsforslaget § 10

Begynnerlisensen foreslås med en effektgrense på 10 watt PEP. Dette fremgår av tabellen i forslaget § 5 med kolonnetittelen «*Tillatt maksimal utgangseffekt fra sender (watt)*». Dette er samme kolonnetittel som i tabellen for full lisens i § 5a, men begynnerlisensen underlegges et ytterligere og nokså underlig krav formulert i forslaget § 10 andre ledd: «Radioamatørstasjon som brukes av radioamatør med begynnerlisens skal være CE-merket og skal ikke kunne sende med høyere effekt enn tillatt for begynnerlisens».

Det er en klar forskjell på 1) at den tillatte utgangseffekten på 10 watt ikke skal kunne overskrides og 2) at radioamatørstasjonen ikke engang skal kunne sende med mer enn 10 watt. Det foreslåtte kravet til utstyr for begynnerlisensierte vil ha til følge at en begynnerlisensiert ikke kan benytte en vanlig klubbstasjon, da de aller fleste klubbstasjoner er utstyrt med vanlige kortbølgestasjoner med standard utgangseffekt på enten 100 watt eller 200 watt. Dette betyr enten at begynnerlisensierte vil bli diskriminert i sin egen klubbs stasjon eller at klubbstasjoner må investere i eget laveffektsutstyr (kjent som QRP-stasjoner) slik at begynnerlisensierte kan benytte stasjonen.

I klubbstasjoner vil dette fremstå ytterligere merkelig, da forslaget § 6 tillater at en hvilken som helst ulisensiert person kan benytte klubbstasjonen med full effekt med en fullisensiert amatør til stede, mens den begynnerlisensierte må sitte ved siden av og se på, uten å ha lov til å benytte klubbstasjonen. Det er vanskelig å tenke seg at en slik diskriminering skulle være motiverende for den begynnerlisensierte. Forskriften etterlater seg således at uavklart spørsmål om en begynnerlisensiert kan benytte klubbstasjonen med full effekt dersom en fullisensiert radioamatør er til stede.

Kravet til utstyr som ikke kan sende med mer enn 10 watt betyr også at amatører med full lisens som ønsker å drive opplæring av en begynnerlisensiert, ikke kan invitere sistnevnte til å benytte den fullisensierte stasjon med mindre enn 10 watt utgangseffekt uten at den fullisensierte stasjon er utstyrt med særskilt laveffektsutstyr. Dette bryter direkte med en av amatørradiomiljøets aller sterkeste egenskaper og tradisjoner, nemlig den opplæring, hjelp og støtte som radioamatører med entusiasme driver overfor andre radioamatører og radiointeresserte. Dette vil dermed også være kontraproduktivt for selve formålet med

begynnerlisens, nemlig å stimulere til økt rekruttering til realfag og radioteknologi gjennom amatørradio.

5.4. Samme overskrift bør ha samme innhold

Effektkolonnen i frekvensoversikten i forslagets §5 og §5a har samme overskrift, noe som er egnet til å forstå dem på samme måte, ikke at den ene gjelder sendingens utgangseffekt, mens den andre gjelder selve utstyrets maksimale utgangseffekt. Dette er en unødvendig forvirringsfaktor og bidrar ikke til forskriftsendringens formål om forenkling og tydeliggjøring.

Det er sikker jus at en radioamatør med full lisens kan benytte utstyr som kan sende med effekt som overstiger lisensreglenes effektgrense for sin lisensklasse og det aktuelle frekvensområde, dog kan ikke lisensens effektgrenser overskrides. Verken høringsbrevet eller forslaget omtaler noen begrunnelser for at ikke det samme skal gjelde for begynnerlisens, heller ikke at samme tekst skal forstås på forskjellige måter.

5.5. Forslag til endringer knyttet til effekt for begynnerlisens

Det følger av det ovenstående at forslaget om effektgrense for utstyr for begynnerlisens fremstår som lite gjennomarbeidet. Følgende endringer foreslås knyttet til effekt for begynnerlisens.

- ⇒ Kravet til at utstyret som benyttes av begynnerlissensiert radioamatør ikke skal kunne sende med mer enn 10 W PEP strykes og erstattes med en regel om at begynnerlisens tillates å sende med maksimalt 10 watt PEP uten spesielle krav til utstyrets maksimale effekt.
- ⇒ Begynnerlissensiert radioamatør som opererer en stasjon under overvåking av innehaver av full radioamatørlisens tillates å benytte effekt som for full lisens, dog kun i de frekvensområder som gjelder for begynnerlisens, jfr. forslagets punkt §5 og 10.

5.6. Krav til CE-merking av utstyr og byggesett for begynnerlisens

Forslaget § 10 andre ledd krever at utstyr som benyttes av begynnerlisens skal være CE-merket. Undertegnede har ingen særskilte merknader til det, så lenge kravet kun omfatter den delen av stasjonens utstyr som har faktisk innvirkning på det utsendte signalet.

Forslagets § 10 andre ledd er formulert slik at kravet til CE-merking også gjelder for byggesett. Undertegnede er ikke kjent med hvordan ansvaret for CE-samsvarserklæringen og dens forpliktende innhold gjelder for et ferdigbygd byggesett, selv om byggesettets enkeltkomponenter er CE-merkede, eller om det overhodet finnes byggesett med CE-merking.

For øvrig bemerkes det at radioutstyrsforskriften § 2 første ledd bokstav c. unntar byggesett for radioamatører fra radioutstyrsforskriftens virkeområde.

Det legges til grunn at Nkom har full oversikt over spørsmål knyttet til CE-merking og byggesett for radioamatører og hvordan dette eventuelt påvirker begynnerlissensens krav til CE-merking, herunder hvilke regler som måtte gjelde dersom et CE-merket byggesett blir satt sammen på en måte som eventuelt ikke måtte tilfredsstille CE-samsvarserklæringen.

6. Fjernoperasjon – Høringsbrevet punkt 3.2 og forslaget § 8

Høringsbrevets bemerkning om fjernbetjeningens «bruksområder» i punkt 2 siste avsnitt er kommentert ovenfor. Nedenstående merknader er således i det vesentlige knyttet til høringsbrevets punkt 3.2 og forslaget § 8.

6.1. Hvorfor mangler enhver henvisning til CEPT Rekommandasjon T/R61-01?

Innledningsvis i høringsbrevets punkt 3.2 heter det: «En radioamatørlisens med tilhørende kallesignal gir innehaveren rett til å bruke kallesignalet i det landet det er tildelt for». Da er det bemerkelsesverdig at Nkom verken her eller andre steder i høringsbrevet eller forskriften nevner noe om CEPT Rekommandasjon T/R61-01 som gir radioamatører rett til å benytte sitt kallesignal også ved kortvarige besøk i land som har sluttet seg til CEPT T/R61-01, med tillegg av besøkslandets prefiks før eget kallesignal. En slik henvisning ville både vært nyttig og tydeliggjørende for besøkende radioamatører fra deltakende land og har relevans for forståelsen av Nkoms innstramming av fjernbetjening. CEPT T/R61-01 gir nemlig en besøkende radioamatør med radioamatørlisens tilsvarende den eksisterende norske radioamatørlisens rett til å operere med fulle lokale rettigheter fra et annet land som deltar i ordningen, herunder også fjernbetjene stasjoner i det besøkte landet.

Den fjernbetjeningsregelen som beskrives i høringsnotatet betyr at man kan reise til utlandet og operere så mye man vil og også fjernbetjene stasjoner i det besøkte landet under besøket, men man kan altså ikke fjernbetjene sin egen stasjon i Norge fordi man ikke oppholder seg på norsk fastland. Etter forslaget § 8 andre ledd kan en radioamatør bosatt på Svalbard ikke en gang fjernbetjene sin stasjon ved besøk i på norsk fastland.

6.2. Fysisk betjening

Det heter i høringsbrevets punkt 3.2: «I utgangspunktet skal radioutstyret betjenes fysisk av en radioamatør», uten at det gis en nærmere beskrivelse av hva dette betyr og heller ikke hvor eller hvordan et slikt krav er hjemlet.

Til dette utgangspunktet kan følgende kommenteres: Omtrent alt radioamatørutstyr som tilbys i dag kan betjenes ved hjelp av datamaskiner eller smarttelefoner, ofte benevnt CAT-kontroll (CAT = computer aided transceiver), selv om dette ikke er et fyllestgjørende begrep. Betjeningen gjøres ved hjelp av programvare levert av utstyrsleverandørene eller programvareleverandører. Betjeningen omfatter sendere/mottakere (transceivere), forsterkere, antennevelgere, antennerotorer/-elevatore, båndpassfiltre, sendesperrer (for å hindre samtidig sending fra flere sendere samtidig), osv. Om den aktuelle datamaskinen styrer radioamatørutstyret via a) en USB-kabel mellom datamaskinen og utstyret, b) en ethernet-/internettkabel, c) via en trådløs forbindelse eller d) på en annen måte, har ingen betydning for betjeningen av radioamatørutstyret. Jeg legger under enhver omstendighet til grunn at det ikke er Nkoms oppfatning at radioamatører må sitte ved sine radioer og selv skru og trykke på knappene for å kunne utøve radioamatørvirksomhet. I så fall ber jeg om at det forklares nøye hvor og hvordan dette er hjemlet.

Ved betjening via ethernet/internett kan operatøren befinne seg ved radioen, i stua, på hytta, hos svigermor, på et hotell i utlandet eller på en fjelltopp i Andesfjellene, eller hvor som helst der man kan oppnå kontakt med et aksesspunkt for internett. Grunnteknologien for slik fjernbetjening, som i dag på moderne og avansert vis kombinerer

radiokommunikasjonsteknologi og datakommunikasjonsteknologi, har vært tilgjengelig i flere tiår og er ikke noe som har skjedd «nå». Fjernbetjening har gitt radioamatører med mye støy, dårlig plass for antenner, alminnelig teknisk nysgjerrighet og undersøkelses- eller gjennomføringsevne eller ønsker om å etablere en mer avansert og omfattende stasjon sammen med andre, mulighet for å overvinne sine hindre og å realisere sine muligheter og ambisjoner for radioamatørhobbyen.

Det er en kjensgjerning at Nkom ikke tidligere har sett noe behov for å regulere slik fjernbetjening verken generelt eller spesielt. Det må derfor være nye utviklinger som har utløst et slik behov. Nkom fremholder i høringsbrevet punkt 3.2 andre og tredje avsnitt følgende momenter for den foreslåtte dramatiske innstrammingen av fjernbetjening av radioamatørstasjon:

- Fjernbetjening av stasjoner på Svalbard, Bjørnøya, Jan Mayen, Bouvetøya, Peter Is øy og norske områder i Antarktis kan bli et problem
- Fjernbetjening kan gi inntrykk av at radioamatører fysisk befinner seg på de ovennevnte stedene
- Fjernbetjening av stasjoner på de ovennevnte steder gjøre at radioamatører får uberettiget høy poengsum i konkurranser
- Noen radioamatører:
 - kan ta betalt for at andre kan bruke deres stasjoner til fjernbetjening fra disse stedene
 - kan sette opp faste stasjoner på disse stedene hvor brukere må betale for å benytte dem
- All bruk av radiofrekvenser for radioamatørvirksomhet skal skje på ikke-kommersiell basis
 - Denne bestemmelsen fanger opp det å ta seg betalt, men er ikke tilstrekkelig for å hindre misbruk
- Forbud mot fjernbetjening vil bidra til:
 - å sikre rettferdighet og integritet i radioamatørvirksomheten og forhindre at noen utnytter systemet for personlig gevinst.

På det ovenstående grunnlag foreslås det i høringsbrevet punkt 3.2 fjerde avsnitt et forbud mot fjernbetjening dersom radioamatøren ikke fysisk befinner seg på samme landområder, dvs. hhv. norsk fastland, Svalbard, Bjørnøya, Jan Mayen, Bouvetøya, Peter Is øy og norske områder i Antarktis.

Jeg vil nedenfor kommentere hvert av de ovenstående punktene som Nkom mener foranlediger en vesentlig innstramming av fjernbetjening.

6.3. Fjernbetjening av stasjoner på Svalbard, Bjørnøya, Jan Mayen, Bouvetøya, Peter Is øy og norske områder i Antarktis «kan bli et problem»

Påstanden om at fjernbetjening i de ovennevnte områdene kan bli et problem har ingen begrunnelse ut over de forholdene som nevnes nedenfor. Nkom tilbyr ingen forklaring på hva som er eller kan bli «et problem», eller hvorfor problemet oppstår på disse stedene, eller hvorfor de(t) aktuelle problemet/ene er en bekymring for Nkom. Påstanden fremstår derfor uten selvstendig verdi.

Det fremgår i høringsbrevet at også fjernbetjening av stasjoner på norsk fastland krever fysiske tilstedeværelse på fastlandet uten at det finnes begrunnelse for dette. Dette ville også vært en

dramatisk innskrenking av mulighetene for fjernbetjening slik det har vært praktisert i flere tiår. Den svake kvalitetssikringen medfører dessverre at det ikke er samsvar mellom høringsbrevet punkt 3.2 fjerde avsnitt og forskriftsforslaget § 8. Det bemerkes dermed at selve forskriftsforslaget ikke inneholder noen bestemmelser om operatørens oppholdssted ved fjernbetjening av stasjon på norsk fastland. Forslagets § 8 første ledd regulerer bare at selve stasjonen må befinne seg på norsk fastland. Det siste følger antitetisk av forskriftsforslagets § 4 tredje ledd, som regulerer hvilket prefiks som skal benyttes på de andre områdene under Nkoms domene.

For øvrig bemerkes det at «norsk fastland» ikke omfatter de tusenvis av øyer, holmer og skjær innenfor grunnlinjen som normal anses inkludert i Kongeriket Norge. Det er ingen saklig grunn til å nekte fjernbetjening til eller fra stasjon på øyer mellom fastlandet og grunnlinjen, så det legges til grunn at alle kystnære øyer er inkludert i begrepet «norsk fastland».

Ved telefonisk kontakt med Nkom skal det være opplyst at «norsk fastland» ikke skulle vært inkludert i kravet om fysisk tilstedeværelse. Det kan derfor være fristende å legge til grunn at stasjon på norsk fastland kan fjernbetjenes fra hvor som helst i verden som før. Den manglende konsistensen mellom høringsbrevet og forskriftsforslaget tilsier imidlertid at dette dessverre ikke kan legges til grunn for høringsmerknaden. Den er derfor avgitt iht. høringsbrevets beskrivelse.

La oss nå se på de konkrete problemene Nkom mener kan oppstå ved fjernbetjening.

6.4. Fjernbetjening kan «gi inntrykk av» at radioamatører fysisk befinner seg på de ovennevnte stedene

[min understreking i overskriften]

Det kan innledningsvis bemerkes at forskriftsforslaget, i motsetning til den gjeldende radioamatørforskriften, ikke definerer begrepet «radioamatør», men kun sier noe om og «radioamatørvirksomhet», «radioamatørstasjon» og «radioamatørlisens». Dette harmonerer for øvrig dårlig med at det i høringsbrevet punkt 4 hevdtes at man ønsker å «tydeliggjøre hva som kreves av en 'radioamatør'», som om radioamatør var et etablert definert begrep. Det oppfattes som tillits-svekkende dobbeltkommunikasjon når man på den ene siden ordlegger seg som at «radioamatør» er et etablert kjent begrep, og deretter aktivt fjerner begrepet og definisjonen fra radioamatørforskriften.

Når Nkom i det foreliggende forslaget har fjernet begrepet radioamatør fra forskriften, er det vanskelig å forstå hvorfor det overhodet skulle ha noen interesse hvor en radioamatør måtte befinne seg. Det eneste stedet «radioamatør» er benyttet, er i § 10 andre ledd om kravet CE-merking av utstyr og byggesett. Det antas at bruken av det nå udefinerte begrepet «radioamatør» er en glipp som kunne vært fanget opp i kvalitetssikringen og at Nkom i § 10 andre ledd har ment «innehaver av begynnerlisens», jfr. begrepet «Innehaver av radioamatørlisens» i innledningen av § 10.

I motsetning til «radioamatørvirksomhet» og «radioamatørlisens» er «radioamatørstasjon» et begrep som naturlig oppfattes å ha en mer fysisk og observerbar tilstedeværelse og plassering. Det antas derfor at «radioamatørstasjon» er det begrepet som i forskriftsforslaget ligger nærmest det tidligere benyttede, men i forskriften nå udefinerte, begrepet «radioamatør».

6.4.1. Det er kallesignalet, ikke operatørens oppholdssted, som «gir inntrykk av» hvor radioamatørstasjonen befinner seg

Den etablerte praksis over hele verden siden innføring av internasjonale kallesignaler er at en «radioamatørstasjon» identifiseres ved å bruke kallesignal som forteller hvor senderen og senderantennen befinner seg. Dette er dermed det «inntrykk» som gis om hvor en «radioamatørstasjon» befinner seg.

Den foreslåtte definisjonen av «radioamatørstasjon» i forskriftsforslaget § 3 bokstav a. fremstår imidlertid som inkonsistent med at det i hele tatt tenkes regulert noe om fjernbetjening av radioamatørstasjoner. Det følger uten videre at kontrolldelen av en fjernbetjent «radioamatørstasjon» befinner seg fysisk på et annet sted enn der senderen og senderantennen (og normalt også mottaker og mottaksantenne) befinner seg. Dermed er det ikke slik at alle deler av definisjonen «Radioutstyr til bruk for radioamatørvirksomhet» befinner seg samlet på ett sted.

Den etablerte praksisen med å identifisere en radioamatørstasjon etter hvor stasjonen befinner seg, ikke hvor operatøren befinner seg, medfører at stasjoner i Norge benytter prefikser i intervallet LA-LN uavhengig av om operatøren befinner seg i sitt hjem, på hytta, i helt andre landsdeler, på langtidsferie i Syden, eller for den del oppholder seg på reise hvor som helst i verden. Vi bruker heller ingen prefiks eller suffiks som indikerer noe om hvor operatøren befinner seg. Det er ingenting i kallesignalet som verken direkte eller indirekte knytter operatøren av en norsk stasjon til et gitt sted i Norge, bare at stasjonen befinner seg i ett av Norges 15 fylker. Dette gjelder enten operatøren sitter ved radioen og trykker og skrur på knapper og hjul eller om operatøren fjernbetjener radioen fra et hvilket som helst sted i verden. Det skapes intet inntrykk av noe annet enn at stasjonen befinner seg i Norge, hvilket den også gjør. Stasjonens forutsetninger for å etablere kontakter med andre stasjoner sammenfaller med andre stasjoner i Norges fylker og avhenger av de propagasjoner som til enhver tid gjelder på den enkeltes lokasjon.

Ved operasjon av en gruppe-/klubbstasjon med klubbstasjonens kallesignal er operatørens kallesignal eller oppholdssted ikke interessant og gir heller ikke grunnlag for logging eller bekreftelse av en kontakt.

Når stasjonen befinner seg på Svalbard, Bjørnøya, Jan Mayen, Bouvetøya, Peter Is øy eller i Antarktis, benytter vi prefiksene JN, JX og 3Y som klart forteller hvor radioamatørstasjonen befinner seg. Igjen er det stasjonens propagasjoner og de lokale forhold ved stasjonen som bestemmer muligheten for å etablere kontakter, ikke propagasjonene og lokale forhold der operatøren måtte befinne seg. Det oppnås ingen fordeler i forhold til andre stasjoner som er aktive på de samme stedene. Så dersom en annen stasjon har kontakt med en stasjon som benytter kallesignal fra de nevnte stedene, så har de faktisk og udiskutabelt hatt kontakt med det aktuelle stedet. Det er heller ikke skapt noe «inntrykk» av annet. Hvor operatøren befinner seg er simpelthen ikke interessant eller relevant for gjennomføringen av kontakten.

Både det skapte og det etterlatte inntrykket reflekterer dermed hvor radioamatørstasjonen befinner seg, og det er det eneste motstasjonen er interessert i. Se også punkt 6.8.11 neste siste avsnitt om kontaktens integritet.

- ⇒ Argumentet om inntrykk av hvor radioamatøren måtte befinne seg faller derfor helt gjennom, både fordi radioamatøren eller dennes oppholdssted ikke er relevant i forskriftsforslaget, fordi det uansett ikke er viktig for gjennomføringen av kontakten da denne må skje under de forhold og propagasjoner som råder der radioamatørstasjonens

er lokalisert, samt at det verken er interessant eller relevant for motstasjonen om operatøren av en radioamatørstasjon på de nevnte steder befinner seg ved radioen eller fjernbetjener radioen fra et annet sted, enten dette er i nærheten eller langt fra radioamatørstasjonen.

6.5. Fjernbetjening av stasjoner på de ovennevnte steder gjøre at radioamatører får «uberettiget høy poengsum i ...konkurranser»

Et sentralt moment i dette argumentet er hva som er en «berettiget poengsum» og hva som er kriteriene for berettigelsen og hvordan Nkom skal kunne ha en oppfatning av dette.

Jeg deler merknaden på dette punktet i to:

- Tidsavgrensede konkurranser
- Diplomer

6.5.1. Tidsavgrensede konkurranser

Dette argumentet må være basert på manglende kunnskap om hvordan konkurranser blant radioamatører er organisert. Det er på alle måter grunn til å stille spørsmål om hva og på hvilket grunnlag en radioamatør er «berettiget» til noe som helst i en radioamatørkonkurranse og hvordan det kan oppstå berettigede eller uberettigede poengsummer i en slik konkurranse. Samtidig er det all grunn til å spørre om det er Nkoms oppgave å sørge for, føre tilsyn med og kontrollere at radioamatører får de poengene de er berettiget til eller eventuelt at de ikke får høyere poengsum enn de er berettiget.

6.5.1.1. Konkurransekomiteer

Jeg er medlem av 1) NRRLs Contest-komite som er ansvarlig for de konkurranser NRRL arrangerer for kortbølgefrekvenser; 2) contest-komiteen for Scandinavian Activity Contest (SAC), den tilsvarende komiteen for den største konkurransen for internasjonale stasjoners kontakt med nordiske stasjoner på kortbølge, samt 3) CQ World Wide Contest Committee, som står for de aller største, mest populære og mest prestisjefylte internasjonale amatørradiokonkurransene på kortbølge. Jeg har grunn til å tro at disse komiteene og andre contest-komiteer besitter omfattende kompetanse på konkurranser. Jeg tillater meg derfor å forklare hvordan slike konkurranser foregår.

6.5.1.2. Konkurranseaktiviteten

De aller fleste konkurranser består av å oppnå kontakter med flest mulig andre stasjoner i et begrenset område eller hele verden innenfor en gitt tidsramme som kan variere mellom 30 minutter og 48 timer. Det opereres oftest med kun én modus (SSB, CW, RTTY, PSK, FT8/FT4, mm.). Det utveksles en konkurransemelding som må mottas og logges riktig. Straks etter konkurransen sendes loggen inn til konkurransearrangøren som kontrollerer at ulike opplysninger i loggen stemmer med loggene fra de andre deltakerne.

6.5.1.3. Poeng og resultatlister

Det gis ulike typer poeng for hver riktig kontakt. Poengene regnes sammen og danner grunnlaget for resultatlistene. Disse settes opp etter en lang rekke kriterier, som kontinent, land eller andre geografiske eller administrative inndelinger, benyttet sendereffekt, antall radioer som er brukt eller antall operatører som har bidratt, om man har benyttet hjelpemidler til å finne stasjoner å kontakte, evt. også om man har et enkelt antenneoppsett.

6.5.1.4. Lokalisering av stasjoner og operatør, internasjonal praksis

Alt sende- og mottaksutstyr, inkludert alle antenner som benyttes i konkurransen, må befinne seg innenfor en sirkel med diameter på maksimalt 500 meter. Dette er en standard regel. Det finnes imidlertid ingen krav til hvor operatøren skal befinne seg, så det er ingenting i veien for at operatøren kan fjernbetjene en stasjon på et annet kontinent. Plasseringsfriheten for operatør og åpningen for fjernbetjening gjelder både for norske, nordiske og internasjonale konkurranser, f.eks. i regi av Norsk Radio Relæ Liga (NRRL), Nordic Radio Amateur Union (NRAU), International Amateur Radio Union (IARU), American Radio Relay League (ARRL), Radio Society of Great Britain (RSGB), Deutsche Amateur-Radio-Club (DARC), for å nevne noen av dem det kan være naturlig å sammenligne seg med.

For eksempel kan jeg med min amerikanske lisens og kallesignal sitte i Norge og fjernbetjene en stasjon på Hawaii og vil da konkurrere i klasse med andre tilsvarende stasjoner på Hawaii, eller jeg kan fjernbetjene en stasjon i Norge fra Hawaii for å delta i en norsk eller nordisk konkurranse. Jeg kan imidlertid ikke bruke mitt norsk kallesignal ved fjernbetjening av en stasjon på Hawaii eller bruke mitt amerikanske kallesignal om jeg fjernbetjener en stasjon i Norge eller på Svalbard. Det ville være direkte juks, fordi det rene amerikanske kallesignalet ville «gi inntrykk av» at stasjonen befant seg i USA, men den i virkeligheten befant seg i Norge.

6.5.1.5. Spredte operatører

Fordi teknologien fantes og fungerte stabilt opprettet vi under pandemien for noen år siden en egen kategori i CQ World Wide-konkurransene kalt «Multi-Op Distributed» (flere operatører, spredte oppholdssteder). Dette muliggjorde at flere operatører kunne sitte hvor som helst i verden og fjernbetjene en felles stasjon. Denne kategorien er kommet for å bli.

6.5.1.6. Detaljert kategori- og klasseinndeling

Til tross for at man deler inn deltakerne med et finmasket nett av klasser og kategorier som skal gjøre at man blir målt mot andre stasjoner med noenlunde sammenlignbare forutsetninger, kan en amatørradiokonkurranse aldri bli «rettferdig» eller danne grunnlag for meningsfylte forhåpninger om hva man er berettiget til eller bekymringer om hva andre bør være uberettiget til.

En norsk stasjon vil konkurrere med andre norske stasjoner i samme klasse eller kategori, men på grunn av vår plassering på globusen, særlig nærheten til nordlyssonen og distansen til store sentra med mange radioamatører, vil norske stasjoner aldri kunne ha noe realistisk håp om å vinne noen Europa-klasse eller på verdensnivå. Norge er simpelthen ikke et attraktivt sted å konkurrere fra. Det samme gjelder i enda større grad stasjoner på «de ovennevnte steder» som i denne forbindelse omfatter Svalbard, Bjørnøya, Jan Mayen, Bouvetøya, Peter Is øy eller i Antarktis, som av de ovennevnte årsaker ligger enda dårligere til for konkurranser. Dersom det i det hele tatt finnes flere deltakere fra disse stedene, vil de konkurrere med andre stasjoner fra de samme øyene/områdene. Det følger uten videre at konkurransen er sterkt begrenset på alle disse stedene.

6.5.1.7. Andre forhold som påvirker resultatene

I tillegg til at utstyret selvsagt har betydning, er resultatene først og fremst sterkt påvirket av deltakernes innsats, dedikasjon og tidsbruk, erfaring, trening, dyktighet, flaks og alle andre forhold som påvirker enhver konkurransesituasjon.

6.5.1.8. Praktiske og administrative hindre for fjernbetjente stasjoner

I tillegg er det svært lite sannsynlig at det i det hele er eller blir mulig å etablere fjernstyrte stasjoner andre steder enn på Svalbard, der det finnes fastboende radioamatører og det finnes en liten gruppe med en håndfull medlemmer som har etablert i gruppestasjon, se punkt 6.5.1.9. På de øvrige stedene er vær og klima særdeles kraftige hinder for etablering, samt at all virksomhet er underlagt Forsvaret, Meteorologisk institutt eller Norsk Polarinstitutt. De eneste radioamatørene som befinner seg på Jan Mayen, Bjørnøya og i Antarktis er slike som er der på sesongkontrakter med Forsvaret, Meteorologisk institutt, Norsk polarinstitutt eller andre offentlige institusjoner og forskningsmiljøer og vil trenge tillatelse fra disse til å opprette egne separate radioamatørstasjoner som skal kunne fjernbetjenes fra andre deler av verden. Det må anses som svært lite sannsynlig at en slik tillatelse vil bli gitt, eller at strømforsyning, stasjon og antenner fysisk vil overleve lokale værforhold. På Bouvetøya og Peter Is øy kreves det landingstillatelse for i det hele tatt å gå i land, med et ufravikelig krav om at alt som settes i land skal tas med ved avreise. Etablering av en fjernbetjent radioamatørstasjon på disse stedene framstår som en utopi.

6.5.1.9. Særskilt om Svalbard

På Svalbard finnes en håndfull radioamatører som driver Svalbardgruppen av NRRL og har en gruppestasjon i Longyearbyen med bra utstyr. Denne gruppestasjonen er tilgjengelig for andre radioamatørers bruk mot det at betales for bruken av stasjonens utstyr. Fordelen for de besøkende er at de slipper å ta med seg fullt utstyrsoppsett for en amatørstasjon for flere operatører og i praksis utruste en kostbar DX-pedisjon (gruppe av radioamatører som reiser til et sjelden aktivert område og aktiverer det for en periode på typisk 1-2 uker) for å kunne operere en stasjon på Svalbard. Som nevnt annetsteds vil forbud mot enhver form for betaling for fjernbetjening måtte bety at det etter et likebehandlingsprinsipp også blir forbudt for radioamatører å betale for å slippe å dra med seg en fullt utstyrt stasjon til Svalbard. Uten bidrag til dekning av kostnader til drift, oppgradering og vedlikehold av sin stasjon i arktiske forhold, er det god grunn til å regne med at de få lokale radioamatørene på Svalbard ikke vil være i stand til å holde gruppestasjonen operativ.

Det er også direkte diskriminerende mot fastboende radioamatører på Svalbard at de skal forbys å operere sine stasjoner på Svalbard mens de for eksempel er på besøk i andre deler av Norge. Det er ikke presentert et eneste meningsfylt argument for en slik diskriminering, og det bør aldri iverksettes.

6.5.1.10. Sjelden aktivert => ikke bra for konkurranseresultat

Deltakelse i en konkurranse med et kallsignal fra en sjelden aktivert del av verden er ikke en fordel, men en stor ulempe. For å oppnå et godt resultat i en konkurranse må operasjonen ha jevn god tilstrømming av kallende stasjoner og disiplinert opptreden av de kallende stasjonene med sikte på effektiv avvikling av kontakter. Når man kjører maksimalt to døgn i en konkurranse, vil det være et kaos av kallende stasjoner som kaller på samme frekvens nærmest kontinuerlig uten å lytte. Dette er uten unntak svært forstyrrende og vil gjøre en slik konkurransedeltakelse til en meget slitsom og stressende opplevelse og resultatet kan ikke forventes å bli godt. Uansett resultat vil man utelukkende konkurrere med seg selv, så man er under enhver omstendighet i toppen av resultatlistene for sin lokasjon på grunn av den ekstremt begrensede konkurransen. Det gir ingen stor anseelse å vinne en kategori med kun én deltaker, men de som er så heldige å få kontakt med stasjonen vil jo være fornøyde.

En vanlig DX-pedisjon som deltar i en av de større konkurransene, vil ofte gjøre dette den siste helgen av en DX-pedisjon som gjerne kan ha vart et par uker allerede. Da vil man før konkurransen ha arbeidet unna mange av de stasjonene som kun er interessert i å oppnå kontakt med et sjelden aktivert område, men som ikke er interessert i selve konkurransen. I et slikt tilfelle kan man oppnå en brukbar flyt i konkurranseaktiviteten også fra en sjelden stasjon.

I en konkurranse vil det ikke være mulig å operere splitt (sende og motta på litt ulike frekvenser i samme frekvensbånd) både fordi det er altfor trangt på alle aktuelle frekvensbånd, samtidig som det å legge beslag på flere frekvenser på trange konkurransebånd anses som svært dårlig oppførsel på lufta.

6.5.1.11. Den reelle muligheten for fjernbetjening

Fjernbetjening over internett på de nevnte øyene og områdene slik det beskrives i forskriftsforslaget gir lite ingen mening, da lite eller intet nett finnes lokalt. Alternativet er i realiteten fjernbetjening over dyre satellittforbindelser. I tillegg skal stasjonen ha strøm for å drive radio, forsterker, datamaskin, fjernbetjeningsutstyr, internettforbindelse og oppvarming for å holde utstyret varmt nok til å kunne fungere. Disse områdene er ikke kjent for sine mange soldager, men at polare/arktiske/antarktiske værforhold med is, stormer og orkaner ødelegger vinddrevne strømkilder.

Etablering av fjernbetjente radioamatørstasjoner på Bjørnøya, Jan Mayen, Bouvetøya, Peter Is øy og Antarktis fremstår etter dette som høyst urealistisk både av praktiske og administrative årsaker og kan ikke danne noe meningsfylt grunnlag for et forbud mot fjernbetjening fordi det «kan bli et problem». Et forbud framstår simpelthen som en løsning av et «problem» som ikke finnes og heller ikke kan forventes å oppstå. Forbud mot fjernbetjening av stasjoner på Svalbard er direkte diskriminerende mot fastboende radioamatører på Svalbard.

Etter et likebehandlingsprinsipp vil forbud mot å betale / motta betaling for fjernbetjening også måtte bli et forbud mot å betale / motta betaling for å dekke kostnader den besøkende sparer og den fastboende pådras ved bruk av lokalt utstyr. Dette vil mest or sannsynlighet avvike gruppestasjonen på Svalbard.

6.5.2. Diplomer, særlig DX Century Club

Man kan også tenke seg en annen «konkurranse», nemlig å kontakte flest mulig «land». I praksis betyr dette kontakt med ulike land/nasjonalstater, øyer (f.eks. Jan Mayen, Svalbard, Bouvetøya og Peter Is øy), separate eller administrerte områder av ulike karakter (f.eks. norskadministrerte områder i Antarktis) slik disse 340 DXCC-enhetene («DXCC-land» eller «DXCC-enheter») er definert i diplommet DX Century Club (DXCC) fra American Radio Relay League (ARRL). DXCC er helt uten sammenligning det viktigste diplommet for DX-jegere (radioamatører som jakter fjerne og sjeldne stasjoner) og har et omfattende og strengt regelverk for å sikre gyldigheten av kontakter. For steder som Bouvetøya og Peter Is øy krever DXCC også at det fremlegges gyldig landingstillatelse fra Norsk polarinstitutt for at en operasjon derfra skal være gyldig for DXCC. En etterlatt stasjon for fjernoperasjon vil simpelthen ikke bli tillatt i landingstillatelsen fra Norsk polarinstitutt, som krever at alt som er ilandført skal fjernes og tas med når man forlater områder. Kontakter med slike stasjoner blir dermed ugyldig for DXCC.

DXCC-reglene tillater at kontakter er gjennomført fra et hvilket som helst sted innenfor DXCC-enheten, dvs. at en stasjon fra fastlands-Norge kan gjennomføre sine kontakter fra mange

forskjellige steder i Norge og da selvsagt med kallesignal som identifiserer stasjonen til fastlands-Norge (prefiks LA-LN). Tilsvarende gjelder for et kallesignal fra Svalbard/Bjørnøya (JV) som må gjennomføre sine kontakter fra stasjoner fysisk lokalisert på ett eller flere steder på Svalbard eller Bjørnøya.

ARRL utarbeider en liste over hvilke kallesignaler som har hatt DXCC-godkjente kontakter med et gitt antall DXCC-enheter. Denne DXCC-listen har ingen annen inndeling enn antall godkjente DXCC-enheter. Listen forteller ingenting om hvor mange steder eller hvor omfattende utstyr det aktuelle kallesignalet har brukt for å oppnå sine kontakter, slik at dette har ingen betydning for plasseringen på listen.

6.5.3. «samsvar med nasjonale og internasjonale retningslinjer utarbeidet av radioamatørenes interesseorganisasjoner» – Forskriftsforslaget § 7 fjerde ledd.

Som det framgår av det ovenstående gir «nasjonale og internasjonale retningslinjer utarbeidet av radioamatørenes interesseorganisasjoner», f.eks. IARU, NRRL, NRAU, RSGB, DARC, ARRL, og mange andre, full adgang til fjernoperasjon av stasjoner i andre land, så lenge det er i tråd med besøkslandets og stasjonslandets regelverk. Dette er nøyaktig det som beskrives i forskriftsforslaget § 7 fjerde ledd:

Sender på frekvenser for radioamatørvirksomhet bør være i samsvar med nasjonale og internasjonale retningslinjer utarbeidet av radioamatørenes interesseorganisasjoner.

- ⇒ Det er ingen grunn til at Kongeriket Norge (norsk fastland, Svalbard, Bjørnøya og Jan Mayen) med sine biland (Bouvetøya og Peter Is øy) og det administrerte området i Antarktis skal avvike fra dette med et regelverk som forbyr fjernoperasjon av stasjoner i de nevnte områder eller i andre land.

6.6. Noen radioamatører kan «ta betalt for at andre kan bruke deres stasjoner til fjernbetjening fra disse stedene»

[Mine understrekinger i overskriften]

Dette argumentet mot fjernbetjening forstås som at operatøren oppholder seg på Svalbard, Bjørnøya, Jan Mayen, Bouvetøya, Peter Is øy eller Antarktis og fra disse stedene ønsker å fjernbetjene en stasjon i en annen del av verden. Det fremgår av sammenhengen at det er betaling som er det eventuelle problemet Nkom ønsker å komme til livs. Dette behandles nedenfor under punkt 5.8 om «ikke-kommersielt grunnlag».

6.7. Noen radioamatører «kan sette opp faste stasjoner» på disse stedene «hvor brukere må betale for å benytte dem»

[Mine understrekinger i overskriften]

Dette argumentet forstås som at operatører som befinner seg andre steder fjernbetjener stasjoner lokalisert i de nevnte områdene og betaler for bruken av stasjonen. Det fremgår av sammenhengen at det er betaling som er det eventuelle problemet Nkom ønsker å komme til livs. Dette behandles nedenfor under punkt 6.8 om «ikke-kommersiell basis».

6.8. «All bruk av radiofrekvenser for radioamatørvirksomhet skal skje på ikke-kommersiell basis». Denne «bestemmelsen fanger opp det å ta seg betalt, men er ikke tilstrekkelig for å hindre misbruk»

[Mine understrekinger i overskriften]

Dette argumentet fremstår som enten bevisst uklart og i beste fall unøyaktig, men likevel feil fra Nkom side. Det legges til grunn at det henvises til forskriftsforslagets punkt 3.a. som omtaler «ikke kommersielt grunnlag». Jeg vil i det videre henvise til høringsbrevets uttrykk «ikke-kommersiell basis», men legger til grunn at Nkom ikke pretenderer noen meningsforskjell mellom begrepene «ikke-kommersiell basis» og «ikke kommersielt grunnlag».

6.8.1. «ta seg betalt» vs. «ikke-kommersiell basis»

Når Nkom i høringsbrevet hevder at «dette fanger opp å ta seg betalt» så unnlater Nkom bevisst å omtale hva man «tar seg betalt for» og hvilke aktiviteter/begivenheter som «fanges opp» av bestemmelsen, og lar det høres ut/forstås/fortolkes som at det ikke kan tas betalt for noen del av radioamatørens virksomhet. Det er simpelthen feil og en ubegrunnet utvidelse av Nkoms myndighetsområde som ligger langt utenfor det Nkom er satt til å gjøre.

6.8.2. ITUs definisjon av amatørradio og «without pecuniary interest»

Begrepet «ikke-kommersiell basis» springer ut av ITUs Radio Regulations Article 1.56 som inneholder selve definisjonen av hva amatørradiotjenesten er:

1.56 *amateur service: A radiocommunication service for the purpose of self-training, intercommunication and technical investigations carried out by amateurs, that is, by duly authorized persons interested in radio technique solely with a personal aim and without pecuniary interest.*

Stikkordene her er “radiocommunication service” og “without pecuniary interest» (NO: uten pengemessig interesse). Det er altså kommunikasjon som er det sentrale i definisjonen, som i praksis betyr sending og mottak av radiosignaler. “Without pecuniary interest” blir forskriftsforslaget oversatt til «ikke-kommersiell basis». Det er altså radioamatørens sending og mottatt av radiosignaler som ikke skal ha noen pengemessig interesse.

Jeg ber leseren også notere seg begrepene «self-training, intercommunication and technical investigations».

6.8.3. «without pecuniary interest» har «alltid» vært der

Om noen skulle tenke at begrepet «without pecuniary interest» er et nymotens påfunn, så stemmer det ikke. Det vises i den forbindelse til ITUs forgjenger «Bureau de L'Union International des Télécommunications» og dets «Règlement Général des Radiocommunications (Revision du Caire, 1938)». Dette er forgjengeren til ITU og dets Radio Regulations. Den franskspråklige Kairo-revisjonen fra 1938 er oversatt til engelsk og utgitt av His Majesty's Stationery Office, London, 1938. Artikkel 1 avsnitt 40 inneholder denne definisjonen:

40 *Amateur station* : A station used by an "amateur," that is, by a duly authorised person interested in radioelectric practice with a purely personal purpose and without pecuniary interest. [min understreking]

Nøyaktig samme definisjon finnes også i General Radiocommunication Regulations vedtatt på The International Telecommunication Convention i Madrid 1932, oversatt fra fransk og utgitt av His Majesty's Stationery Office, London i 1933.

Fra International Radiotelegraph Convention of Washington, 1927 finner vi "International Radiotelegraph Convention and General and Supplementary Regulations", der det i definisjonene i Article 1 heter:

*the term "private experimental station" means –
(1) a private 'station intended for experiments with a view to the development of radioelectric practice or science ;
(2) a station used by an "amateur," that is to say a duly authorised person, interested in radioelectric [sic] practice with a purely personal aim and without pecuniary interest ;*

Med andre ord: "without pecuniary interest" har vært en del av de til enhver tid gjeldende definisjoner av amatørradio siden internasjonal regulering av amatørradio begynte, og definisjonen har knapt endret en bokstav siden den gang. Da er det grunn til å forvente at dette er et tema med en forståelse som «sitter i ryggmargen» både hos radioamatører og reguleringsmyndigheten og som ikke har endret seg og som det heller ikke er noen grunn til å endre.

6.8.4. Radioamatørforskriften 1973–2025

Jeg har gått gjennom samtlige utgaver av radioamatørforskriften fra 1973 til i dag slik disse foreligger på Lovdata.no for å forstå utviklingen i temaet «ikke-kommersiell basis»/ «ikke kommersielt grunnlag».

6.8.4.1. 1973-forskriften

1973 -forskriften har ingen konkrete referanser til «ikke-kommersiell basis», men § 9 er interessant:

Amatørstasjonen eller deler av den kan bare leies ut, lånes ut, selges eller avhendes på annen måte til en som har gyldig lisens. [min understreking]

Det er altså ingen tvil om at det er tillatt å leie ut sin stasjon for penger, selv om amatørradio skulle finne sted «without pecuniary interest». Med andre ord er ikke utleie av en radioamatørstasjon ansett for å være en «pecuniary interest».

6.8.4.2. 1984-forskriften

De første spor av «ikke-kommersiell basis» dukker opp i radioamatørforskriften av 28.11.1984 § 25 første ledd der det heter:

Det er ikke tillatt å sende eller ta i mot direkte eller indirekte betalte meldinger, nyheter, annonser, forretningsmeldinger eller lignende eller bruke stasjonen på noen måte som er til skade for offentlige eller private interesser. [mine understrekinger]

Men interessant nok finner vi igjen adgangen til utleie i § 19 tredje ledd:

Når stasjonen eller deler av den leies ut, lånes ut, selges eller avhendes på annen måte skal dette føres inn i radiodagboken, jfr. radioamatørvilkårene § 9. [min understreking]

Dette understreker nettopp forskjellen mellom reglene for hva som kan sendes og andre deler av radioamatørers aktiviteter.

6.8.4.3. 1987-forskriften

I radioamatørforskriften av 2.3.1987 fjernes denne regelen og erstattes med ny § 18:

Teledirektoratet fastsetter de frekvenser og den effekt som kan brukes, gir bestemmelser om hvordan ekspedisjonen skal foregå og hvilken korrespondanse som er tillatt å sende og ta i mot over radioamatørstasjonen. [min understreking]

Det gis ingen ytterligere spesifisering av hva som er tillatt å sende eller ikke, men nok en gang er § 9 krystallklar på at utleie av stasjon, altså for penger er greit, med identisk ordlyd som i 1973-forskriften og fortsatt gjelder «without pecuniary interest».

6.8.4.4. 1995-forskriften

Heller ikke i radioamatørforskriften av 25.3.1995 fremgår det noe om hva som er tillatt eller ikke. I § 8 Krav til bruken av utstyret i åttende ledd heter det:

Det må ikke sendes falske alarm- eller nødsignaler, eller andre ureglementerte signaler og meldinger over radioamatørstasjonen. [min understreking]

Det omtalte reglementet er ikke gjengitt, men det kan tenkes å inneholde en regulering av betalte/kommersielle sendinger.

Men fortsatt og eksplisitt er det tillatt med utleie av stasjon, altså for penger, nå flyttet til § 5 Overdragelse:

Radioamatørstasjonen, eller de deler av den som omfatter senderutstyr, kan bare leies ut, lånes ut, selges eller avhendes på annen måte til en som har gyldig radioamatørlisens, eller til registrert radioforhandler som omsetter slikt utstyr.

Igjen understrekes poenget med at det er sendinger som ikke kan være kommersielle, mens utleie av stasjon åpenbart ikke anses å være en kommersiell virksomhet som rammes av regelverket, men aktivt anses som helt greit så lenge det skjer til en radioamatør eller en forhandler av radioamatørutstyr.

6.8.4.5. 2001-forskriften

I radioamatørforskriften av 5.11.2001 § 7 andre ledd reflekteres det igjen over hva som er ment med «without pecuniary interest»:

§ 7. Begrensninger i hva som kan sendes

Det er ikke tillatt å sende eller motta direkte eller indirekte betalte meldinger, nyheter, annonser, forretningsmeldinger eller liknende. Sending av underholdnings-, opplysnings-, reklame-, propagandastoff eller lignende er ikke tillatt. [mine understrekninger]

Dette videreføres ordrett (på en bokstav nær) i radioamatørforskriften av 28.6.2004 § 7 første ledd, og et er ikke tvil om at det er sending (og mottak) som er det eneste som er i fokus.

6.8.4.6. 2009-forskriften

I radioamatørforskriften som trådte i kraft 5.11.2009 § 7 første ledd forenkles og tydeliggjøres budskapet ytterligere:

§ 7. Begrensninger i hva som kan sendes

Det er ikke tillatt å sende direkte eller indirekte betalte meldinger. [mine understreknings]

Dette understreker presist hva som er intensjonen med regelen om «without pecuniary interest» og «ikke-kommersiell basis», nemlig at amatørers frekvenser ikke skal brukes til å sende betalte meldinger som i praksis ville gjelde kjøp og salg, reklame, markedsføring eller på vegne av forretningsmessige interesser. Dette er oppgaver som andre definerte tjenester i ITUs radioreglement skal ta seg av, ikke radioamatørene. Denne forståelsen deles internasjonalt og er også slik det har vært forstått og etterlevd av norske og internasjonale radioamatører.

6.8.4.7. 2012-forskriften

I endringen av radioamatorforskriften 31.10.2012 opprettholdes § 7 uendret. Den tidligere § 1 slettes og erstattes med en § 1 med forskriftens formål, i tråd med moderne forskriftsteknikk. Her inntas for første gang en formulering om «ikke-kommersiell basis»:

§ 1. Formål

Forskriftens formål er å regulere tildeling av radiofrekvenser, herunder bruk av radioutstyr for radioamatorvirksomhet. All bruk av radiofrekvenser, herunder bruk av radioutstyr for radioamatorvirksomhet skal skje på ikke-kommersiell basis. Radioamatorsendinger bør være i samsvar med nasjonale og internasjonale retningslinjer utarbeidet av radioamatørenes interesseorganisasjoner. [mine understreknings]

Post- og teletilsynets høringsbrev av 26.3.2012 sier dette om endringene i § 1:

«Til § 1. Formål

Forskriften regulerer tildeling av radiofrekvenser, herunder bruk av radioutstyr for radioamatorvirksomhet. Det er ønskelig at det understrekes at all bruk av radiofrekvenser og radioutstyr til radioamatorvirksomhet skal skje på ikke-kommersiell basis.

Videre er det behov for å tydeliggjøre at radioamatorsendingene bør være i samsvar med nasjonale og internasjonale retningslinjer utarbeidet av radioamatørenes interesseorganisasjon. Radioamatørenes organisasjoner har utarbeidet egne båndplaner og retningslinjer for hvordan radiokommunikasjonen bør foregå. Radioamatørene er avhengig av at disse båndplanene og retningslinjene respekteres for å kunne bedrive og utvikle radioamatoraktiviteten.»

Det er ingenting i høringsbrevet som tilsier at understrekingen representerer noe annet enn nettopp det som står i høringsbrevet, en ønskelig understreking av noe som allerede gjelder. Spesielt står det ingenting om at dette representerer noen innstramming eller innskrenking av regelverket eller praksis. Det sies ikke noe om hvordan begrepet skal forstås eller tolkes, og heller ikke at det skal forstås på noen annen måte enn det som ligger i en vanlig språklig forståelse av begrepet.

I tillegg fremgår det av «..., herunder bruk av radioutstyr for radioamatorvirksomhet» at radioutstyr inkluderes under «bruk av radiofrekvenser». Det betyr at man kommer tilbake til at

det er bruken av radioamatørenes frekvenser, m.a.o. aktiviteten på luften, som i praksis betyr sendinger, som naturlig nok må skje med radioamatørutstyr, som skal være ikke-kommersielle.

Samtidig er det viktig å notere at Nkom med den nye paragrafen – på samme måte som i det nåværende høringsbrev – ønsket å tydeliggjøre viktigheten av at radioamatørenes nasjonale og internasjonale retningslinjer er viktige «for å kunne bedrive og utvikle radioamatørvirksomheten». Dette er gjennomgått i punkt 6.5.3.

6.8.4.8. 2018-forskriften

Ved endringene av radioamatørforskriften 15.4.2016 gjøres det ingen endringer i § 1 «Formål» eller § 7 «Begrensninger av hva som kan sendes».

Ved endring av radioamatørforskriften 12.7.2018 endres systematikken i forskriften. § 1 rendyrkes til kun å regulere formålet med forskriften, altså en ren forskriftsteknisk rydding uten realitetsinnhold. Reguleringen av bruk av frekvenser og bruk av utstyr flyttes til egne paragrafer.

I den renummererte § 7 om «Tillatelse til bruk av frekvenser» andre ledd (under frekvenstabellen) heter det:

«All bruk at radiofrekvenser for radioamatørvirksomhet skal skje på ikke-kommersiell basis.» [mine understrekinger]

I § 8 om «Tillatelse til bruk og innførsel av radioutstyr» femte ledd heter det:

«All bruk av radioutstyr for radioamatørvirksomhet skal skje på ikke-kommersiell basis.» [mine understrekinger]

I høringsbrevet henvises det til at «ikke-kommersiell basis» allerede følger av § 1 i daværende forskrift. Om § 7 andre ledd heter det:

I bestemmelsens andre ledd presiseres det at all bruk av radiofrekvenser skal skje på ikke-kommersiell basis. Dette følger av § 1 i dagens forskrift.

Tilsvarende for høringsbrevets merknad til § 8 femte ledd:

I bestemmelsens femte ledd presiseres det at all bruk av radioutstyr til radioamatørvirksomhet skal skje på ikke-kommersiell basis. Dette er ikke nytt, men følger av § 1 i dagens forskrift.

Det fremgår med tydelighet at delingen av «ikke-kommersiell basis» til to paragrafer ikke medfører noen realitetsendring («er ikke nytt») i forhold til det som ble introdusert i 2012, som altså heller ikke utgjorde noen realitetsendring, men kun en «ønskelig» understreking av en allerede gjeldende regel.

Forskriftens påpekning av viktigheten av å følge «nasjonale og internasjonale retningslinjer utarbeidet av radioamatørenes interesseorganisasjoner» flyttes til § 7 siste ledd.

6.8.4.9. 2025-forslaget

I det foreliggende forslaget av 24.11.2025 endres strukturen i forskriften igjen ved at «ikke kommersielt grunnlag» tas inn i selve definisjonen av «radioamatørstasjon» og at denne definisjonen utgjør den eneste omtalen av bruk av frekvenser og utstyr og «ikke kommersielt grunnlag». Det er med andre ord ingen realitetsendring i formuleringen, kun redigering av forskriften. Det eneste nye er at Nkom gjør seg noen betraktninger i en fotnote i høringsbrevet punkt 6 om at «ikke kommersielt grunnlag» nå plutselig skal «tolkes noe videre enn dets vanlige språklig fortolkning», uten at det overhodet gis noen begrunnelse eller forklaring på tolkningsendringen.

Nkoms forståelse og tolkning av «ikke-kommersiell basis»/ «ikke kommersielt grunnlag» kommenteres i punkt 6.8.5 og punkt 7 nedenfor.

6.8.5. Nkoms forståelse av «ikke-kommersiell basis»

Kommersiell basis betyr at man bedriver en aktivitet med økonomisk overskudd som formål, eller på forretningsmessig basis. Ikke-kommersiell virksomhet er dermed aktiviteter som ikke har som formål å gå med økonomisk overskudd.

Amatørradio er en dyr og plasskrevende hobby som i tillegg er følsom for den støy og de moderne leveregler som finnes særlig i bymessige strøk, der tross alt mesteparten av befolkningen og radioamatørene bor. Å legge opp til fjernbetjening av en stasjon er utelukkende et vesentlig fordyrende element, både i forhold til anskaffelse, drift og vedlikehold av stasjonen og nødvendig areal. Jeg tør hevde at ingen norsk radioamatør driver sin hobby for å tjene penger og ingen norsk radioamatør driver sin hobby med overskudd, men tvert imot med betydelige kostnader.

Ved den forståelse som presenteres i høringsbrevet punkt 3.2 utvider Nkom fortolkningen av «ikke-kommersiell basis» langt ut over den vanlige forståelsen av «ikke-kommersiell basis» og pretenderer at ethvert bidrag til å dekke kostnader til anskaffelse, bygging, drift og vedlikehold av en radioamatørstasjon er en kommersiell virksomhet. Det er simpelthen feil.

6.8.6. Samarbeid om en fjernbetjent stasjon

Grunnloven § 101 regulerer at det er organisasjonsfrihet i landet. I denne sammenheng betyr det at en gruppe radioamatører selvsagt kan samarbeide om å realisere en større og mer avansert stasjon beliggende på et sted som er velegnet for formålet. Ved at flere går sammen har de i fellesskap mulighet for å realisere en stasjon som de aldri ville hatt mulighet for å realisere alene. Utfordringen og læringen som ligger i et slikt prosjekt er åpenbart i tråd med ITUs amatørradiodefinitjon om egenlæring og tekniske undersøkelser.

Samarbeidet om å realisere en slik stasjon kan organiseres på mange ulike måter, f.eks. ved å etablere en klubb, forening, selskap eller stiftelse for formålet. For å realisere et slikt prosjekt kreves det både mangesidig kompetanse og ikke minst mye kapital fra interessentene. Dersom konkurranser er en drivende faktor for etablering av stasjonen, kan det være behov for mange operatørplasser med tilsvarende økte kostnader til utstyr og fasiliteter til bruk under konkurransen. Det vil derfor vanligvis kreves betydelige kapitalinnskudd ved både etablering/oppbygging og senere til drift, vedlikehold, reparasjoner og løpende oppgradering av stasjonen.

En god lokalitet krever i praksis en lav horisont, god plass til antenner og imøtekommende lokale byggesaksmyndigheter for gode antenneløsninger som ikke forstyrrer hverandre, liten sjenanse for omgivelsene og godt jordsmonn/god motvekt for best mulig antenneeffektivitet.

Slike lokaliteter kan være vanskelig å finne i nærheten, særlig i tettbygde strøk, og kan derfor ligge langt unna deltakernes hjemsted, slik at fjernbetjening vil være svært hensiktsmessig for å kunne nyttiggjøre seg stasjonen.

En slik stasjon vil også være ettertraktet for bruk av radioamatører som ikke er en del av den samarbeidende gruppen/klubben/foreningen, herunder også bruk gjennom fjernbetjening. Ved å muliggjøre fjernbetjening vil en slik stasjon også kunne benyttes av vesentlig flere radioamatører enn den gruppen som har etablert stasjonen. Det vil være høyst rimelig at de utenforstående brukerne betaler en rimelig godtgjørelse som kostnadsdekning for sin bruk av en stor og avansert stasjon som de ikke har vært med på å etablere eller har bidratt til økonomisk for å etablere. Tilsvarende vil et forbud mot kostnadsdekning være høyst urimelig overfor de radioamatørene som har lagt ned store personlige og økonomiske ressurser for å etablere og bruke stasjonen og tilsvarende demotiverende for å la andre bruke en utmerket stasjon, noe som direkte er til ulempe for utbredelse av radioamatørvirksomhet. For allerede etablerte stasjoner vil et slikt betalingsforbud også kunne være ødeleggende for den videre virksomhet, og det må forventes å forhindre etablering av flere slike gode stasjoner. Jeg kan ikke se at det er en del av Nkom mandat.

6.8.7. Gruppestasjoner og medlemskontingent

Nkoms forståelse av at betaling for bruk av fjernbetjent stasjon er ulovlig kommersiell betaling, vil etter et likebehandlingsprinsipp åpenbart også ramme lokalt betjente stasjoner, herunder gruppestasjonene hos NRRLs lokalgrupper, som i noen tilfeller også gjøres tilgjengelig med fjernbetjening som et tilbud f.eks. til medlemmer med bopel uten mulighet for å sette opp egen stasjon. For de fleste grupper er kostnader til anskaffelser, vedlikehold, drift og reparasjoner av gruppestasjonen en stor utgiftspost og ofte den største. Medlemskontingenten er den største og ofte omtrent den eneste inntekstposten. Medlemskontingenten må da anses som delvis «betaling for tilgang til gruppestasjonen», enten den kan fjernbetjenes eller ikke, parallelt med forståelsen av «betaling for bruk av en annen radioamatørs stasjon». Dette vil være ødeleggende for aktiveten og medlemskap i NRRLs lokalgrupper og NRRL. Det tilligger åpenbart ikke Nkoms mandat eller tilsyns- og kontrollansvar å bidra til å svekke grunnlaget for radioamatørvirksomhet i Norge.

6.8.8. Er Nkom blitt forsøkt brukt som verktøy i en dispuTT blant radioamatører?

Det har i den senere tid blitt reist en problemstilling om det er riktig og rettferdig at noen skal kunne ha tilgang til en slik stor og avansert stasjon og dermed enklere kunne gjøre det godt i konkurranser eller i jakten på fjerne og sjeldne stasjoner med sikte på en høyere plassering på listen over antallet godkjente DXCC-enheter. Som forklart i punktene 6.5.1 og 6.5.2 og nedenfor i punkt 6.8.11 er rettferdighet og integritet områder som utmerket ivaretas av radioamatørenes egne organisasjoner og aktører og er et område som verken skal eller bør belaste tilsynsmyndighetens kapasitet eller kompetanse.

Meningsutvekslingene om tilgang til fjernbetjente og velutstyrte stasjoner har vært friske og kritikerne av fjernbetjening har vært godt hørbare. Det foreliggende forslaget inneholder argumenter som gjenkjennes fra dem som er imot fjernbetjening og at individuelle radioamatører skal kunne bruk større fellesestablerte stasjoner med sine egne kallesignaler. Den

sammenfallende argumentasjonen, bl.a. om rettferdighet og integritet, kan tyde på at Nkom er forsøkt brukt som verktøy i denne disputten ved å foreslå kraftige innstramminger i bruken av fjernbetjening med en lang rekke uriktige og dårlig funderte begrunnelser.

6.8.9. Andre lands forståelse av «without pecuniary interest» eller «ikke-kommersiell basis»

Jeg har undersøkt forståelsen og praksis for «without pecuniary interest» eller «ikke-kommersiell virksomhet» i de nordiske land og noen av de største amatørlandene i Europa (U.K., Tyskland, Italia, Frankrike) og Nord-Amerika (USA). Jeg finner ingen som legger til grunn den forståelse Nkom hevder om at kravet til ikke-kommersiell bruk av radioamatørfrekvenser også skal omfatte andre deler av radioamatørenes virksomhet enn sending av kommersielt innhold på radioamatørfrekvenser. For eksempel Sverige formulerer dette som: «icke yrkesmässig radiotrafik ... bedriven i personligt intresse och utan vinstsyfte» [mine understrekinger], dvs. uten formål om gevinst/overskudd. Det skulle være klart nok.

Den rådende oppfatning i land det er naturlig å sammenligne seg med er at det skilles mellom kommersielle aktiviteter «på luften», dvs. ved bruk av radioamatørfrekvenser – som er forbudt – og kommersielle aktiviteter som ikke foregår på luften – som er tillatt. Dette tilsvarer reglene slik da var presist beskrevet i radioamatørforskriften fra 2001 til 2018: at det ikke er tillatt å bruke radioamatørenes frekvenser til sendinger med kommersielt innhold, som kjøp og salg, tilbud om forretningsmessige transaksjoner, reklame, markedsføring og liknende aktiviteter med sikte på forretningsmessig gevinst. Siden radioutstyr for radioamatørvirksomhet ikke har annen anvendelse enn bruk på radioamatørenes frekvenser, har også forskriftens § 8 femte ledd materielt samme innhold.

Dersom Nkom skulle legge seg på den forståelsen av «without pecuniary interest» som fremgår av høringsbrevet punkt 3.2, vil det være et tydelig avvik fra den internasjonale forståelsen og må forventes å vekke oppsikt internasjonalt.

6.8.10. IARUs «Ethics and Operational Procedures for the Radio Amateur»

Jeg er medlem av en internasjonal arbeidsgruppe som IARU (the «International Amateur Radio Union») har utnevnt for å oppdatere IARU-publikasjonen «Ethics and Operational Procedures for the Radio Amateur» («EOP»). Vi er i disse dager i ferd med å ferdigstille den nye utgaven. Den ovennevnte ITU-definisjonen av «amateur service» med begrepet «without pecuniary interest» blir der beskrevet slik:

“It means that you cannot make money from amateur radio communications.” [mine understrekinger]

Utkastet til nye utgaven av EOP har vært ute på høring blant samtlige medlemsorganisasjoner i IARU Region 1 (Europa, Midtøsten og Afrika). Overhodet ingen høringssvar har hatt noen merknader til denne formuleringen, som altså også stemmer overens med formuleringen i radioamatørforskriften siden 2001 om at det er sendinger av kommersielt innhold og betalte sendinger som skal unnlates.

Dersom Nkom opprettholder sin oppfatning om at «ikke-kommersiell basis» også gjelder betaling for bruk av en fjernbetjent stasjon (og kanskje andre betalinger radioamatører måtte gjøre) i utøvelsen av sin hobby, må vi naturlig nok oppdatere den nye utgaven av Ethics and Operational Procedures for the Radio Amateur og legge inn en kommentar om Nkoms avvikende fortolkning, og at Nkom i tillegg anser dette som misbruk.

Prinsipielt skiller jo heller ikke betaling for bruk av en fjernbetjent stasjon seg fra bruk av en hvilken som helst stasjon eid av en eller flere andre radioamatører, så enhver betaling mellom radioamatører for bruk av en stasjon, fjernbetjent eller ikke, må derfor etter Nkoms syn være ulovlig. Dette har ikke støtte i en forstandig forståelse av at radioamatørers aktiviteter skal bedrives «without pecuniary interest» eller på «ikke-kommersiell basis».

Med Nkoms uttalte forståelse vil det også skapes tvil om lovligheten av en lang rekke andre aktiviteter som radioamatører betaler andre radioamatører for, som betaling for direktesendt QSL-kort, tjenester fra en QSL-manager, utstyrsreparasjon utført av radioamatører på andre radioamatørers utstyr, for å nevne noen.

6.8.11. Konkret forslag til presisering av «ikke kommersielt grunnlag»

Nkom ønsker at «ikke kommersielt grunnlag» skal omfatte alle deler av radioamatørers virksomhet. Som det fremgår ovenfor foreligger det ingen begrunnelse for en slik forståelse og den bryter både med det som er intensjonen i ITUs radioreglement og den forståelse og håndhevelse som praktiseres i andre land.

Den fornuftige tilnærmingen er at det er radioamatørers kommunikasjon på sine tildelte frekvenser som ikke skal kommersialiseres. Dette kan enkelt løses ved at definisjonen av radioamatørvirksomhet i forskriftsforslaget § 3 bokstav a. endres til:

- a. *radioamatørvirksomhet*: Radiokommunikasjon på ikke-kommersiell grunnlag som utøves av fysiske personer som innehar radioamatørlisens ved bruk av radioamatørstasjon og frekvenser som angitt i § 4.

6.9. Forbud mot fjernbetjening vil «bidra til å sikre rettferdighet og integritet i radioamatørvirksomheten»

Nkoms myndighetsområde omfatter tildeling, tilsyn og kontroll med frekvenser, tillatte effekter, båndbredder og uønskede signaler, lisensiering, kallesignal, kryptering, etc. – med andre ord vanlige tilsyns- og kontrolloppgaver – men overhodet ikke «rettferdighet» i radioamatørvirksomheten. Det har det heller aldri gjort.

Amatørradio er i sin natur urettferdig og dette kan ikke repareres av tilsynsmyndigheten. Radioamatører har tilgang til gode eller dårlige lokasjoner med mye eller lite støy, gode eller dårlige antennemuligheter, gode eller dårlige tekniske ferdigheter og gode eller dårlige økonomiske forutsetninger til å bygge sine stasjoner. Amatørradio består ikke av en homogen gruppe aktører eller aktiviteter der man kan definere en standard for rettferdighet. Amatørradio er en svært mangefasettert aktivitet, med mange interesseområder og ikke minst svært ulike ambisjonsnivåer. Noen er godt fornøyd med en enkel stasjon og regelmessige kontakter med gode amatørkolleger, mens andre har et langt høyere aktivitets- og utstyrsnivå med DX-jakt og konkurranser som en viktig del av aktiviteten. Noen bygger stasjoner til kostnader på mange hundre tusen, mens andre ikke ser seg råd til å fornye sin 20 år gamle radio og enkle trådanterne. Noen har fri horisont i alle retninger og god plass til store antenneanlegg, mens andre er omgitt av fjell på mange sider på en bitte liten tomt.

- ⇒ Forutsetningene for at ulike radioamatører skal gjøre det godt i en konkurranse eller i DX-jakt er i sin blotte natur grunnleggende urettferdige, og tilsynsmyndigheten verken kan, bør eller skal ha noen som helst innflytelse på dette.

6.9.1. Radioamatørenes og deres organisasjoner ivaretar selv «rettferdighet og integritet»

Derimot, når man med alle de ulike forhold, har valgt å delta i konkurranser, så er konkurransereglene nokså gjennomarbeidede og detaljerte for å oppnå så rettferdige forhold som praktisk og realistisk mulig for den enkelte deltaker. Riktigheten av logger og gyldigheten av påberopte kontakter blir grundig sjekket mot alle andre innsendte logger, forsøk på juks blir avslørt og juksemakere blir bekjentgjort. Dette er imidlertid en oppgave som utelukkende og på utmerket vis ivaretas av radioamatørenes egne organisasjoner, og som på ingen måte trenger tilsynsmyndighetens oppmerksomhet, kapasitet eller kompetanse.

Tilsvarende grundighet gjelder for kontroll og verifikasjon av kontakter med fjerne eller sjeldne stasjoner som påberopes for prestisjefylte diplomer. Er det tvil om en kontakts gyldighet etterspørres ytterligere dokumentasjon eller kontakten avvises som ugyldig. Oppdateringen av «Ethics and Operational Procedures for the Radio Amateur» nevnt i punkt 6.8.10 refererer f.eks. den presise definisjonen av hva som kreves for en gyldig kontakt, slik den ble utmerket definert av IARU Region 1 i 2011 (for øvrig etter forslag fra NRRL). Definisjonen for en gyldig kontakt er også inntatt i IARUs håndbøker for hhv. HF- og VHF/UHF-managere. I tillegg til kravene til selve kontakten, presiseres det at ansvaret for kontaktens integritet ligger hos partene i kontakten, dvs. de to radioamatørstasjonene, ikke tilsynsmyndighetene. Også dette er altså et område der oppnåelsen av rettmessige, rettferdige resultater ivaretas på utmerket vis av diplomutstedere som nøye vokter integriteten av sine diplomer og utmerkelse, og som på ingen måte trenger tilsynsmyndighetens oppmerksomhet, kapasitet eller kompetanse.

- ⇒ «Rettferdighet og integritet» er ikke en del av tilsynsmyndighetens ansvars- eller myndighetsområde. I den grad rettferdighet og integritet innen amatørradio overhodet er realistisk å forvente, ivaretas disse forholdene på utmerket vis av radioamatørenes egne organisasjoner og institusjoner.

6.10. Forbud mot fjernbetjening vil bidra til å «forhindre at noen utnytter systemet for personlig gevinst».

[Mine understrekinger i overskriften]

De sentrale spørsmålene for dette argumentet er:

- hvilken «gevinst» Nkom henviser til?
- hvilket «system» som utnyttes?

Som det fremgår ovenfor, finnes det ingen økonomisk gevinst i amatørradio, heller ikke om en operatør skulle velge å betale for å kunne bruke en stasjon i et annet område enn der operatøren for tiden befinner seg. Det finnes ingen pengepremier, ingen verdifulle pokaler eller annet med pekuniær verdi. Amatørradio er en kostbar aktivitet, der noen er villige til å pådra seg de kostnader som ligger i etableringen av små og store stasjoner som også er egnet for fjernbetjening, nettopp for å utøve den egenlæring, interkommunikasjon og de tekniske undersøkelser som ligger i selve definisjonen av amatørradiotjenesten. Om andre radioamatører er villige til å betale for å kunne benytte en slik stasjon, enten på stedet eller ved fjernbetjening, så vil det bidra til å holde en slik stasjon teknisk og driftsmessig oppdatert, men det vil aldri være mulig å få en radioamatørstasjon i norske områder til å gå med noen form for økonomisk overskudd ved «utleie» av stasjonen.

Nkoms foreslåtte forbud mot fjernbetjening fra andre områder enn der stasjonen fysisk befinner seg, medfører at norske radioamatører på reise i utlandet som ønsker å være aktive som radioamatør, må ta med seg eget utstyr og benytte tillatelsen som ligger i CEPT Rekommandasjon T/R 61-01 om å bruke sitt eget kallesignal med tilleggsprefiks fra besøkslandet, i stedet for å kunne fjernbetjene sin stasjon hjemme. Dette er dermed et ytterligere kostnadsdrivende element for norske radioamatører i tillegg til at norske radioamatører begrenses i forhold til radioamatører i andre land.

De andre «gevinster» en radioamatør kan oppleve er å få lov til å laste ned og skrive ut en PDF-fil med et diplom, eventuelt motta et diplom eller en plakett i posten, til å henge på veggen for å markere sine oppnådde resultater. Det bør være åpenbart at det ikke er tilsynsmyndighetens oppgave å mene noe om, eller bruke sin kapasitet og kompetanse til tilsyn og kontroll på, forhold som muligens og utelukkende kan ha betydning for hvilket plasseringsnummer som skal stå på diplom et bare fordi operatøren benytter sin egenlæring, internkommunikasjon og tekniske undersøkelser og derfor befinner seg i et annet land eller område enn der stasjonen står.

Det er for meg uklart hvilket «system» det henvises til som kan utnyttes, men det antas at det kan ha med enten reglene for radioamatørvirksomhet å gjøre eller de tekniske installasjonene som trengs for fjernbetjening. Uansett finnes det ingen gevinst å hente som tilsynsmyndigheten trenger å bruke sin ytterst knappe kapasitet til å følge med på.

- ⇒ Det finnes ingen gevinst å forhindre, slik at selve premisset for Nkoms ønske om å forhindre gevinst gjennom å forby fjernbetjening er fraværende.

6.11. Konkurranser og diplomer er opprettet for å stimulere til økt aktivitet blant radioamatører

Jeg vil avslutningsvis minne om at konkurranser og diplomer for radioamatører er opprettet av radioamatørene for å stimulere til økt aktivitet og deltakelse i amatørradiovirksomheten. At dette er vellykket reflekteres av den høye aktivitet som kan observeres både i konkurranseperioder og når sjeldne stasjoner er aktive og propagasjonene gjør det mulig å oppnå kontakt med dem.

De tiltak Nkom foreslår om å forby fjernbetjening med mindre operatør og stasjon befinner seg på samme øy eller område er direkte destruktive, destimulerende og demotiverende i forhold til både det overordnede formålet med og definisjonen av amatørradio, i tillegg til at forbudet pretenderer å løse et problem som simpelthen ikke finnes med en løsning som ikke gir mening og endog skaper flere spørsmål enn svar.

Med Nkoms mandat om tilsyn og kontroll og et uttrykt mål i høringsbrevet om forenkling og tydeliggjøring, kan dette ikke være Nkoms oppgave. Ekomlovens formål og virkeområder beskriver «å sikre ... gode, rimelige og fremtidsrettede elektroniske kommunikasjonstjenester, ... effektiv bruk av samfunnets ressurser og stimulere til ... innovasjon». Det skjer ikke ved å begrense og forby fjernbetjening og en ekstrem omfattende oppfatning av omfanget av «without pecuniary interest» i ITUs radioreglement og hva som omfattes av «ikke-kommersiell basis».

6.12. Forslag til regler for fjernbetjening av radioamatørstasjon

Dersom Nkom føler et behov for at radioamatørforskriften trenger en avklarende regel om fjernbetjening bør det materielle innholdet være at:

- Radioamatørstasjoner på «norsk fastland» (som selvsagt må inkludere alle kystens øyer), Svalbard, Bjørnøya, Jan Mayen, Bouvetøya, Peter Is øy og norske områder i Antarktis kan fjernbetjenes av operatør som kumulativt:
 - innehar radioamatørlisens av «HAREC Class A»; og
 - oppholder seg i en jurisdiksjon som tillater fjernbetjening av radioamatørstasjon utenfor jurisdiksjonens område; og
 - etterlever jurisdiksjonens regler for fjernbetjening.

Dette vil kreve at operatøren har en lisens av høy klasse, det respekterer og styrker CEPT-samarbeidet illustrert ved Rekommandasjonene T/R 61-01 og 61-02, og det vil ansvarliggjøre operatøren i forhold reglene for fjernbetjening også på det sted operatøren måtte befinne seg, også utenfor CEPT-samarbeidet.

Det bør også vurderes nøye om det faktisk er behov for at en med begyinnerlisens ikke skal kunne fjernbetjene en stasjon, selv om jeg også forstår at denne retten kan være en motivasjon for oppgradering til A-lisens.

7. «ikke kommersielt grunnlag» skal tolkes noe videre enn i dets vanlige språklige betydning» - Høringsbrevet punkt 6

I høringsbrevet punkt 6 forteller Nkom at begrepet «ikke kommersielt grunnlag» i forskriftsforslagets punkt 3 bokstav a. «skal tolkes noe videre enn i dets vanlige språklige betydning». Det gis imidlertid ikke noen meningsfylt eller praktikabel begrunnelse eller forklaring for denne betraktningen, bortsett fra en påminnelse om at «radioamatørvirksomhet skal drives på hobby-basis». For det første finnes det ingen henvisning til «hobbybasis» i ITUs definisjon av amatørtenesten eller i annet relevant regelverk. For det andre finnes det ingen omforent definisjon av «hobbybasis». For det tredje forstås hobbybasis i «dets vanlige språklige betydning» som en aktivitet som drives på fritiden og uten formål om økonomisk overskudd. Det treffer jo selve kjernen av hva amatørradio er og representerer dermed intet grunnlag for en utvidet tolkning. Med Nkoms tilnærming kan det synes som Nkom bekymrer seg for at amatørradio skal skje i arbeidstiden og/eller at noen skal tjene penger på sine sendinger. Det er en høyst unødvendig bekymring.

Som tidligere beskrevet er det ingen tilsynsmyndigheter i land det er naturlig å sammenligne med som legger til grunn den utvidede tolking som Nkom synes å ville legge til grunn, eller stiller opp noen krav til hobbyvirksomhet. De legger tvert imot til grunn en innskrenkende tolkning som presist beskriver hva som anses som «without pecuniary interest» og presiserer at det omfatter at sendinger på radioamatørfrekvenser ikke skal være betalte sendinger eller ha kommersielt innhold eller formål, slik også dagens radioamatørforskrift gjør i § 10.

Det er vanskelige å tenke seg hvordan «ikke kommersielt grunnlag» skal tolkes videre enn sin vanlige språklige betydning. Enten er det «kommersielt» eller så er det «ikke kommersielt». Dersom Nkom ønsker å legge til grunn en fortolkning som graderer «ikke kommersielt» i flere nivåer der «stort underskudd og helt uten inntekter» kvalifiserer som «ikke kommersielt», mens alle situasjoner med «stort underskudd og litt kostnadsdekning fra andre» anses som «kommersielt» og dermed i brudd med radioamatørforskriften, så er Nkom på ville veier når det

gjelder både sin juridiske forståelse og ikke minst sin egen mulighet til å føre tilsyn og kontroll og håndheve forskriften. Nkoms betraktninger om en utvidet tolkning er derfor utelukkende egnet til å skape ytterligere uklarheter både for radioamatører og tilsynsmyndighetens håndtering og håndheving av regelverket, i tillegg til at det skaper en avvikende tolkning av ITUs radioreglement og definisjonen av amatørradiotjenesten.

Som beskrevet ovenfor finnes det ingen økonomisk gevinst eller overskudd i amatørradiovirksomhet. Det er kun et spørsmål om hvor store kostnader man vil påta seg for å bedrive sine radioaktiviteter. Selv om noen skulle bidra med en viss kostnadsdekning av eierens eller eiernes kostnader som takk for at man får benytte en stasjon, enten på stedet eller ved fjernbetjening, så vil amatørradio fortsatt være et betydelig underskuddsforetakende. Den holdning som uttrykkes ved at en enhver betaling gjør det til en kommersiell aktivitet, er på tvers av enhver forstandig forståelse av «ikke-kommersiell basis».

7.1. Nkoms tolkning er egnet til forvirring for både amatører og nye kandidater

Som redaktør av den gjeldende læreboken «Veien til internasjonal radioamørlisens – Radioamatørens ABC» er jeg – og alle kursledere/instruktører og kandidater – opptatt av at lærematerialet skal være forståelig og mulig å forklare til både nye kandidater og etablerte radioamatører. Nkoms ulne formulering av hvordan forskriftens «ikke kommersielt grunnlag» skal tolkes er utelukkende egnet til å skape forvirring og usikkerhet hos landets radioamatører. Nkom bør heller bestrebe seg på å være krystallklare både i formuleringen av radioamatørforskriften og i sine tolkninger.

Radioamatører er praktiske og kunnskapsrike når det gjelder radio og integrasjon mot datakommunikasjon, men de er ikke jurister og skal heller ikke ha behov for å konsultere jurister for å forstå hvordan de skal utøve sin virksomhet.

8. Retningslinjer for gjennomføring av lisensprøve og kallesignal for gruppe, skoler, foreninger, mm. – Forskriftsforslaget § 4

I forskriftsforslaget § 4 tredje ledd er det henvist til retningslinjer om gjennomføring av prøve for radioamørlisens fastsatt av Nkom. I tillegg er listen over ferdighetsområder for å bestå lisensprøven (pensumlisten) tatt ut av den foreslåtte forskriften.

Retningslinjene for lisensprøven synes ikke å være publiserte eller tilgjengelige utenfor Nkom, noe som er svært uheldig når det skal lages opplegg og oppgaver for lisenskurs.

De ferdighetsområder som skal prøves i lisensprøven har vært en del av radioamatørforskriften siden 2001. Når pensumlisten nå er tatt ut av forskriftsforslaget, har verken kursledere eller kandidater løpende innsikt i hvilke temaer som bør forberedes. Det bør derfor være en forutsetning for denne utelatelsen at Nkom publiserer hvilke ferdighetsområder lisensprøvene vil omfatte, slik at kandidater og kursledere kan forberede de relevante ferdighetsområder.

Nkom oppfordres til å publisere:

- retningslinjene for gjennomføring av lisensprøvene
- listen for ferdighetsområder som skal beherskes for å bestå lisensprøvene (pensumlistene)

I § 4 fjerde ledd omtales retningslinjer for tildeling av kallesignal til grupper, klubber, skoler, foreninger, radiofyr og reléstasjoner. Heller ikke disse retningslinjene syne så væretilgjengelige utenfor Nkom, noe som er uheldig for den åpenhet som er ønskelig i forvaltningen.

Nkom oppfordres til å publisere retningslinjene for tildeling av kallesignal til grupper, klubber, skoler, foreninger, radiofyr og reléstasjoner.

9. Vesentlige effektendringer i området 1240 – 1300 MHz uten at det overhodet er kommentert i høringsbrevet – Forskriftsforslaget § 5a

I nåværende forskrift § 7 har hele frekvensområdet 1240 – 1300 MHz en maksimal tillatt utgangseffekt på 100 watt PEP og for EME og MS 1000 watt PEP på nærmere bestemte vilkår, alt med en tillatt maksimal båndbredde på 20 MHz. Høringsbrevet omtaler overhodet ikke at det i forskriftsforslaget § 5a foreslås vesentlige endringer der tillatt effekt først økes til 300 watt fram til 31.12.2027, men deretter deles opp i fire områder med henholdsvis 300; 0,02; 50 og 158 watt utstrålt effekt e.i.r.p, men der adgangen til 1000 watt PEP for EME og MS fjernes og båndbredden reduseres til 150 kHz for de nevnte effektgrensene. For båndbredde mellom 150 kHz og 20 MHz settes effektgrensen til 0,02 watt per MHz.

Hverken høringsbrevet eller forskriftsforslaget innehold noen som helst opplysninger om hva som er bakgrunnen for de foreslåtte endringene i 2025-2027 og fra 2028 og gir dermed ikke grunnlag for å gi noen merknader. Det fremgår heller ikke om effektgrensen på 0,02 watt/MHz for båndbredde på 150 kHz – 20 MHz gjelder sendefrekvensen i MHz eller båndbredden i MHz.

Det trengs en fyllestgjørende redegjørelse for de foreslåtte effekt- og båndbreddendringene, noe som trolig hadde foreligget med tilstrekkelig kvalitetssikring av høringsbrevet to og forskriftsforslaget før utsendelse.

10. Oppgi kallesignal med «passende korte intervaller» - Høringsbrevet punkt 6, Forskriftsforslaget § 7

I 2001-forskriften § 8 første ledd innføres krav om å oppgi kallesignal med «passende intervaller». Dette videreføres i 2004, 2009, 2012 og 2016, men i 2018-forskriften § 6 første ledd endres «passende intervaller» til «korte intervaller» som i høringsbrevet forklares med at Nkom ønsker samsvar med ITU RR Artikkel 25.9 som omtaler «short intervals». Forskjellen mellom «passende» og «korte» forklares ikke i høringsbrevet, ut over at «korte» er «mer treffende». Det er høyst usikkert om det skal forstås noen realitetsforskjell mellom begrepene. Det er heller ikke angitt noe om «korte intervaller» er hyppigere eller sjeldnere enn «passende intervaller». Endringen fremstår primært som et ønske om å bringe radioamatørforskriften bedre i samsvar med ITUs radioreglement.

Nå foreslås det at «korte intervaller» endres til «passende korte intervaller for å tilpasse til mer normal bruk», altså bort fra 2018-forskriftens ønske om samsvar med ITUs radioreglement. Forslaget fremstår som en kombinasjon av 2001-teksten og 2018-teksten, uten at dette på noen måte bidrar til høringsbrevets uttrykte ambisjon om forenkling og tydeliggjøring, snarere tvert imot. Det er fortsatt helt uklart hva som motiverer forslaget, men ut fra høringsbrevet må det antas at Nkom mener at dagens bruk ikke er «normal» og derfor må korrigeres selv om det altså samsvarer dårligere med ITUs radioreglement. Det ville vært fint om Nkom kunne indikere noe om hvilken norm som legges til grunn for «normal bruk», herunder om dette avviker sterkt fra

«korte intervaller». Det minnes her om at ITUs radioreglement er «short intervals» uten angivelse av hva som anses verken som «short» eller normalt. Det ville videre vært langt mer nyttig med en forenkende og tydeliggjørende forklaring om «passende korte intervaller» tenkes å bety at kallesignalet ønskes oppgitt hyppigere eller tillates oppgitt sjeldnere enn ved «korte intervaller». Endringen og forklaringen fremstår som både lite gjennomtenkt, dårlig forklart, høyst utydelig og unødvendig, og primært som en endring for endringens del.

Det noteres likevel at tanken er at regelen skal tilpasses «normal bruk». Det ville være fint om dette gjelder også de andre endringsforslagene og hvordan reglene skal tolkes og forstås.

11. Blindsending - Forskriftsforslaget § 7

11.1. Hva er «blindsending»?

I forskriftsforslaget § 7 første ledd heter det: «Blindsendinger er ikke tillatt». Begrepet «blindsendinger» er en nyhet i foreliggende forskriftsforslag, og det er ikke et allment kjent begrep for dagens radioamatører. Forslagsstiller har likevel ikke funnet det nødvendig verken å forklare begrepet eller å begrunne hvorfor et slikt forbud innføres.

Et søk i Lovdata.no viser at blindsending omtales i et vedlegg til flytelefonistforskriften (2009) om teoripensumet til flytelefonistsertifikat. Heller ikke i flytelefonistforskriften er det funnet nødvendig å forklare begrepet. I forskrift om lufttrafikkregler og operative prosedyrer § 19 omtales «...skal fartøysjefen sende posisjonsmeldinger blindt», også der uten forklaring av betydningen, men der finnes det i alle fall et påbud om at det skal sendes blindmeldinger.

I fravær av en definisjon i gjeldende forskriftsforslag finnes det i alle fall en definisjon av blindsending i en opphevet forskrift om flytelefoniprosedyrer (2002) § 3:

«Blindsending (blind transmission): En sending fra en stasjon til en annen i tilfelle toveis samband ikke kan opprettes, men hvor det er antatt at den anropte stasjon er i stand til å motta sendingen.»

En slik definisjon gir med respekt å melde ingen mening for amatørradio.

«Blindsending er ikke tillatt» var et tema i radioamatørforskriftene fra 1973, 1987 og 1995, men ikke i 1984 og ikke på noe tidspunkt etter 2001. Det kan ikke forventes at dagens radioamatører skal ha kjennskap til et udefinert begrep som ikke har vært i bruk i den siste generasjon, og selv før det uten forklaring.

11.2. Konsekvenser av et forbud mot blindsending

Konsekvensen av det foreslåtte forbudet vil være at det ikke vil være lovlig å gjøre et alminnelig anrop for å opprette en kontakt med en annen tilfeldig stasjon. Det er åpenbart ikke Nkoms hensikt.

En annen konsekvens er at enhver sending som ikke direkte tar sikte på å oppnå kontakt med en annen radioamatør, blir forbudt. De par siste tiårene har modusen Weak Signal Propagation Reporter (WSPR) blitt populær. Denne er en del av WSJT-X, en programpakke for svake digital signaler. I WSPR sender en stasjon ut en melding med svært lav utgangseffekt (weak signal) som inneholder stasjonens kallesignal, lokator og utgangseffekt slik at meldingen fanges opp av mottakere innstilt på samme modus og frekvens. Mottakere som dekode meldingen sender så

en melding til en internettside, der man kan se på et kart hvor i verden signalene mottas og hvor sterke de er. Dette gir et svært godt bilde av de rådende propagasjonene til mottakerstasjonene på de aktuelle frekvensene. Et norsk forbud mot slike sendinger vil svekke både norske og internasjonale radioamatørers kunnskap og forståelse av radiopropagasjoner.

I tillegg vil et forbud mot «blindsending» også frata norske radioamatører muligheten til å sende ut testsendinger for å sjekke sitt signal slik det høres på luften. I dag finnes det hundrevis av internettbasert radiomottakere verden over som en radioamatør kan lytte på og ta opptak fra for å kunne justere sine signaler. I tillegg er dette også et alternativ til å undersøke propagasjonene mot ulike deler av verden ved å lytte etter sine signaler på internettbaserte mottakere andre steder i verden.

- ⇒ Et forbud mot blindsending uten noen forklaring gir dermed ingen mening og vil ikke kunne forstås utenfor våre grenser.
- ⇒ Dersom Nkoms mål er å minne radioamatører om at enveis kringkasting ikke er tillatt, må en slik regel omformuleres og presiseres langt ut over de fire ordene forbudet er tildelt i forskriften.

12. Benevnelse på lisensklassene – Forskriftsforslaget § 4

I forskriftsforslaget § 4 foreslås de to lisensklassene kalt a. «Full lisens (HAREC Class A)» og b. «Begynnerlisens (nasjonal)».

Når HAREC-lisensen kalles «Class A» og Nkom etter eget utsagn i høringsbrevet punkt 2 er opptatt av internasjonal harmonisering, hvorfor kalles ikke da den norske lisensen «A-lisens» nettopp for å vise nivået ift. HAREC Class A. Tilsvarende kan begynnerlisensen kalles for «B-lisens»?

Jeg er klar over at dette var de historiske benevnelsene for de to lisensklassene som fantes fram til 2004, men 21 år etter ser jeg ingen fare for forvirring om de tas i bruk igjen.

* * * * *

13. Avsluttende kommentar

Som det fremgår av høringssvaret fremstår forskriftsforslaget og høringsbrevet verken som forenkende eller tydeliggjørende, snarere forvirrende og utydeliggjørende. Det påståtte endringsbehovet fremstår som mangelfullt utredet og dårlig beskrevet. Både høringsbrev og forskriftsforslag bærer preg av hastverk, mangel på kvalitetssikring og indre sammenheng, manglende begrunnelser og svakt funderte bekymringer om hva som kan skje om innstrammende regulering ikke skjer.

Dersom regler innføres, må de også oppfølges og kontrolleres ellers vil ikke reglene bli effektive og respekten for reglene og tilsynsmyndigheten vil svekkes. Det er ikke ønskelig. Gitt den ovenstående beskrivelsen av tilsynelatende manglende kapasitet til forberedelse og kvalitetssikring av forslaget om forskriftsendring, og tilsynelatende noe utilstrekkelig kunnskap om moderne amatørradio, ser jeg med stor bekymring på Nkoms mulighet for å følge opp de ytterligere nye tilsyns- og kontrollområde som forskriften legger opp til.

Radioamatørene ønsker et godt forhold til Nkom, med klare og lettfattelige regler preget av kunnskap, gjensidig forståelse, respekt og aksept for hvordan moderne amatørradio utøves. Vi

ønsker å være minst mulig til bry for tilsynsmyndigheten, men da må vi både forstå og respektere de regler som settes. For å nå dit, trenger det foreliggende forslag en viss ompuss slik det er beskrevet og foreslått i dette høringssvaret.

Dersom Nkom vil dele med oss og forklare hva de er bekymret for, er jeg sikker på at vi i fellesskap skal finne gode løsninger og kommer fram til enklere og tydeligere regler enn det som foreligger i forskriftsforslaget og høringsbrevet.

Jeg deltar gjerne i en diskusjon om de foreslåtte endringer, og ber om at det tas kontakt dersom det er noe i høringssvaret som er uklart.

* * * * *